

2026. szeptember | 15. évfolyam 9. szám

CSOPAKI Hírek

Csopak Község közéleti havilapja

**Augusztus havi
ünnepségeink**

Csopak Napok

**Tavak Világnapját
ünnepeltük**

Faültetési akcióterv

SZEPTEMBERI számunkból

csopak.hu

26|09

Csopak..., ...mert szeretem!

Fotó: Németh Ferenc

Tisztelt Olvasók, Kedves Csopakiak!

Szeptemberben búcsút veszünk a nyártól, véget érnek a szabadságok, a gyerekek visszatérnek az iskolapadba. Újra dolgozabb időszak következik.

Számunkra, itt Csopakon, egy kicsit másképp zajlik ez. Véget ér a turisztikai szezon, hazamennek a nyaralók, megpihenhetünk egy kicsit.

Csopak közössége számára fontos bevételi forrás a turizmus, fontos, hogy akik itt nyaralnak, örömmel jöjjenek vissza hozzánk, és jó híret vigyék a településünknek, amikor hazatérnek. Éppen ezért szeretnék köszönetet mondani minden vendéglátásban, turizmusban dolgozó csopakinak, hogy végigdolgozták ezt a különösen nehéz szezont. Amikor a hőségben mások pihentek, ők a „mások” pihenését tették lehetővé. Kiszolgáltak, sütöttek, főztek, takarítottak, szórakoztattak, türelemmel, kedvesen, tisztelettel fordultak a vendégek felé.

Köszönjük a strand, az üdülőfalu, a hivatal munkatársainak ezt a szezont, és hálásak vagyunk minden étteremtulajdonosnak és szállásadónak, hiszen ők képviselik Csopakot a vendégek felé. Számukra jó pihenést, a diákoknak pedig sikeres és örömteli tanévet kívánunk!

*Ambrus Tibor,
polgármester*

Tartalom

26|09

- 1** Polgármesteri köszöntő
- 3** Véget ért a strandszezon
- 4-5** „Csopakot a közösség ereje viszi előre.”
- 6-7** Csopak Napok – újratervezve
- 8** Csopak 750 éves lesz
- 9** Augusztus 20. - megemlékezés
- 10** Heppiend és Bakony Balaton Gasztroünnep képekben
- 11** Magyarország Kincsei között a Csopaki Strand
- 12-13** Táblaavatás a Tavak Világnapján
- 13-14** Tavak Világnapja
- 15-17** A nádasról a tudomány szemüvegén keresztül
- 18-19** Új tanév, új élmények, új lehetőségek
- 20-22** Ilyen a nyár az óvodában
- 23** Óvodából iskolába - vers
- 25** Egy kislány, egy törpeszamár és egy különleges balatoni küldetés
- 26-27** A csopaki szőlő – érték, amit meg kell őriznünk
- 27** 1000 kilométer sem akadály
- 29** Receptek
- 31** Miért sárga a fű a csopaki strandon?
- 32-33** A klímaváltozás lelki hatásai
- 34-35** Csopaki mesék:
Sári és az őszi csillagos ég

Véget ért a strandszezon

Véget ért a fizetős szezon a Csopaki Strandon, elkészöntek kollégáink!

Az idei év egyáltalán nem volt könnyű. A hetekig tartó rendkívüli hőség a strand dolgozóit is alaposan próbára tette. Az önkormányzat munkatársai – a pénztárosok, jegyszedők, karbantartók és takarítók – mellett a diákmunkások, a vízimentők és az örök is azon dolgoztak, hogy vendégeink biztonságos, rendezett környezetben tölthessék nálunk a nyarat.

Különösen jó volt látni azt az összefogást, ahogyan a különböző generációk tagjai vállvetve dolgoztak a strandon.

Polgármesterként, de leginkább csopaki lakosként is büszke vagyok erre a csapatra. Köszönöm azt a rengeteg munkát és energiát, amit ebbe a szezonba beletettek. Csopak miattuk is szerethető és kedvelt település.

Köszönjük valamennyi munkatársunk helytállását, és jó pihenést kívánunk nekik! Jövőre újra találkozunk!

Ambrus Tibor, polgármester

„Csopakot a közösség ereje viszi előre.”

Ünnepi gondolatok a hagyományokról, a lokálpatriotizmusról, az összetartozásról és a község jövőjéről

Amikor az alapítók 1977-ben újtáira indították a Csopak Napok rendezvénysorozatát, egy olyan hagyományt teremtettek, amely mára a településünk védjegyévé vált. Rendezvényünket Szent István, Csopak védőszentjének ünnepére időzítették, amikor arról emlékezünk, hogy a nemzetünk a történelem viharai közepette is fennmaradt, saját hazára, otthonra lelt. Az államalapító öröksége arra emlékeztet minket, hogy a biztos jövőt, a megmaradást csak szilárd alapokra, erős, hűséges és összetartó helyi közösségekre lehet építeni.

Polgármesterként a csopakiak bizalmából immár több, mint két évtizede szólhatok a rendezvénysorozat keretében szervezett fogadás meghívottaihoz. Ez a bő húsz év megtanított arra, hogy Csopak igazi fejlődése nem a megépült utak hosszában, a felújított épületekben vagy a rendezett parkokban mérhető. **Az igazi érték azokban az emberekben van, akik tartalommal, munkával és élettel töltik meg a csopaki mindennapokat.**

Ez az ünnep lehetőséget ad arra, hogy a lokálpatriotizmusról beszéljünk. Arról a Csopak iránti elkötelezettségről és szeretetről, amely összeköt minket, ugyanakkor sokféle formában ölthet testet.

Például abban a kitartó munkában és jelenlétben, amit azok képviselnek, akik télen-nyáron, a csendes januári napokon és a főszezon nyüzsgésben is itt vannak. Akiknek a mindennapi munkájából, adójából működnek az intézményeink. Akik itt nevelnek gyermekeket, akik életben tartják a helyi civil szervezeteket, és ápolják azt a generációkon át ránk hagyott szőlő- és borkultúrát, amelyről Csopakot az egész ország ismeri. Az ő munkájuk, erőfeszítéseinek eredménye, hogy a hozzánk érkező vendégek jól érzik magukat és szép emlékeket visznek magukkal a településünkről. Az itt élők áldozatvállalása, mindennapi helytállása nélkül Csopak csupán egy szép, de üres falu lenne. Ők adják a lelkét, múltját és jövőjét, így az elsőbbség és a legmélyebb köszönet mindig az állandó lakosainkat illeti.

Ők jelentik a falu magját, a biztos pontot.

Ugyanakkor több mint húsz éve hivatalban lévő polgármesterként nem hunyhatok szemet a valóság felett. Pontosán látom és hallok a mindennapok hangjait. Tudjuk, hogy Csopak fejlődése, a nyári főszezon sűrűdésökkel jár, és a nyaralótulajdonosok köréből is érkeznek olykor türelmetlen vagy negatív hangok. Ez a realitás, amivel szembe kell néznünk. De Szent István asztalánál igazságtalan lenne elfeledkeznünk a tiszteletreméltó kivételekről. Mert a nyaralótulajdonosok között szép számmal vannak olyanok, akik nemcsak olyan átutazók Csopakon, akik néhány hónapig élvezik a falu nyújtotta lehetőségeket, és aztán hazamennek, hanem valódi, mélyen érző lokálpatriótává váltak az évek során. Ők a csendes, de cselekvő többség.

Gondoljunk azokra a nyaralótulajdonosokra, akik komoly anyagi hozzájárulással, önzetlenül támogatják a csopaki civil szervezeteket és a sportegyesületeinket! Vagy nézzük meg a Kishegyen működő civil egyesületünket! Egy olyan közösség ez, amely jórészt nyaralótulajdonosokból áll, és amelynek tagjai szabadidejüket, energiájukat nem sajnálva dolgoznak a környezetükért. Munkájuk fő célját a saját környezetük szépítése, megújítása és a helyi közösségépítés jelenti. Ez az elkötelezettség példaértékű. Ez a lokálpatriotizmus tiszta formája: amikor valaki nem azért tesz a településért, mert a lakcímkártyája ide köti, hanem azért, mert a szíve ide húzza. A jelen mellett vessünk egy pillantást a jövőre is!

Jó néhány fiatal csopakit is meghívtunk az idei fogadásunkra. 2026 elsőpró politikai változásai megmutatták, mekkora erő rejlik a fiatalokban.

A fiataloknak bátorságot adnak az ideáljaik és a meggyőződésük, hiszen az ő értékrendjük nagyjából tiszteletre méltó, s nem tapasztalaton alapuló. Még nem élték azt át, hogy a tények gyakran ellentmondanak az elméletnek, nem kényszerültek kompromisszumokra. Kérdőjelek nélkül hisznek önmagukban és abban, hogy amit tesznek, az helyes, így aztán nagy dolgokra képesek. A középkorú embereknek, a szüleik generációjának viszont vannak tapasztalatai: már rájöttek, hogy minden beavatkozási kísérlet nyomán a haszon mellett - és talán annál még gyakrabban - kár is keletkezik, emiatt aztán hajlamosak semmit sem tenni inkább.

Szeretnék itt, Csopakon kísérletet tenni arra, hogy összekapcsoljuk a fiatalok önbizalmát, lelkesedését, tenni akaratát az idősebbek tapasztalatával, megfontoltságával.

Szent Istvántól idézve:

„Ezért hát ki-ki életkorának megfelelő dologban forgozódjék, tudniillik az ifjak fegyverben, a vének a tanácsban. Egyébként az ifjakat mégsem kell teljesen kiűzni

a tanácsból; ámde ahányszor velük tanácskozol, még ha életrevaló is az a tanács, mindig terjeszd az öregek elé, hogy minden cselekedetedet a bölcsesség mértékével mérhesd.”

Szeretném meghívni Csopak fiataljait a jövő megtervezésébe, szeretném, ha elmondanák, hogyan látják a falut 5, 20 vagy 50 éve múlva, és szeretném, ha aktívan részt vennének a közösen megálmodott jövő felépítésében.

Azt gondolom, hogy eljött az ideje annak, hogy meghaladjuk az idősebb generációk öröklött konfliktusait, hogy kilépjünk a megszokott gondolkodási keretből és új utakat, megoldásokat, együttműködési formákat keressünk. Erre az utazásra invitálok most minden csopakit, civileket és kollégákat, fiatalokat és idősebbeket!

Vallom és hiszem: Csopakot a közösség ereje viszi előre. A megosztott élmények, tervek, ötletek, és ami a legfontosabb: a közös cselekvés. Én a jövőben is azokat tekintem és tartom igazi csopakiaknak, valódi lokálpatriótáknak, akik tenni akarással, a jövőbe vetett hittel fordulnak felénk. Mindegy, hogy valaki állandó lakosként vagy nyaralótulajdonosként kötődik ide – ha építeni, szépíteni akarja a falut, ha tisztelettel fordul a közösségünk felé, akkor ő a mi emberünk, Csopak igazi polgára. A lokálpatriotizmusnak ezt a legszebb, legtisztább, építő megnyilvánulását láthatjuk azokban a polgárainkban is, akiknek az ünnepségünk keretében köszönetet mondtunk. Az ő teljesítményük, a faluért végzett önzetlen munkájuk a mérce mindannyiunk számára. Ők nem beszélnek a falu szeretetéről, hanem élnek azt.

Csopak Község Önkormányzatának Képviselő-testülete **„Csopak Községért Érdemérmet”** adományozott **Jásdi István** részére, ezzel kifejezve köszönetét mindazért, amit Csopak hírnevéért, közösségéért és szellemi örökségéért tett.

„Év Sportolója” díjat adományozott **Chugyik Bíborka**, a Puskás Akadémia női NB I-es csapata játékosa részére.

„Csopakért emléklap” kitüntetést adományozott **Szombathelyi Julianna**, a Hegyközség Egyesület, **Támás Benedetta** és **Tóth Ferenc** részére.

A Csopaki Hírek következő kiadásában részletesen is bemutatjuk majd a díjazottakat.

Ambrus Tibor polgármester

Csopak Napok – újratervezve

Csopak imázsának fontos alkotóeleme a nyugalom, a béke. Itt nincsenek hangos bárók, szórakozóhelyek, nagy tömegeket vonzó események. A falu elsősorban azokat szólítja meg hangulatával, rendezettségével, akik a nyugalmat keresik. Idősebbek, kisgyermekes családok szívesen nyaralnak, pihennek itt.

Ugyanakkor amellet, hogy ezt a sajátosságot szeretné a falu megőrizni, fontos szempont a fiatalabb generációk megszólítása, a közösségi életbe való bekapcsolása.

Ez a gondolat vezérelte azt, ahogyan a Csopak Napok rendezvénysorozatát megpróbálták idén felfrissíteni, egy kicsit „újratervezni” a szervezők.

Kovács-Árvai Ágnessel, a rendezvény háziasszonyával beszélgettünk arról, hogyan sikerült új közönséget megszólítani, milyen visszahangja volt a rendezvényeknek Csopakon.

Eljöttek-e a várt számban azok a fiatalok, akik számára új elemeket hoztak a Csopak Napok programjai közé?
Igen, mindenképpen elmondhatjuk, hogy az előző évekhez képest nagyobb számban jöttek el a fiatalok, tinédzserek főként a zenei, színpadi programokra. Ebből a szempontból jól sikerült kiválasztani a megfelelő előadókat, programelemeket.

Ezek szerint nem csak a nekik dedikált koncertekre jöttek el a fiatalok?

Találkozhattunk velük máshol is a Csopak Napok alatt. Ha saját választásuk alapján nem is vettek

volna részt kézműves foglalkozásokon – itt elsősorban a még a családjukkal élő kamaszokra gondolok –, akkor eljöttek a családjukkal, kisebb testvéreikkel együtt. Vagy akár az érettebb generáció számára szervezett és jól ismert Rulett Együttes vagy Takáts Tamás és a Sakk Matt Company koncertjén, ahol jól ismert slágereket lehetett hallgatni, akár közösen énekelni.

Mintha lett volna egyfajta közösségszervező, összekovácsoló hatása is a programsorozatnak.

Valóban. Lehet, hogy önmagában egy kézműves foglalkozásra nem mennének el a látogatók, de amikor jó zene szól, sok ismerőssel, barátal lehet találkozni, együtt szórakozni, akkor nagyobb a lelkesedés mindenkiben. A programok színessége, a találkozás lehetősége, a szabadidő értékes eltöltése fontos elemei voltak az idei Csopak Napoknak.

A Balatonfüredi Néptáncegyüttes fellépését viszonylag korai időpontra tettük, ide jellemzően a fellépők barátai, családtagjai szoktak eljönni. De, ha már eljöttek, ők is bekapcsolódhattak más programokba.

Vagy egy nagyon szívmengető példa a közösség szerveződésére a La Movidá Cuba együttes koncertje volt, ahová egészen profi táncosok érkeztek – nem az együttes műsorának részeként –, és táncoltak a muzsikára. Hozzájuk aztán csatlakozhattak a bátrabbak, együtt táncoltak, mulattak.

Mit kínáltak a kicsiknek, családoknak?

Természetesen voltak gyermekkoncertek, a Szélfogó zenekar több napon át is szórakoztatta a gyerekeket. Jó volt tapasztalni, hogy amikor nem volt iga-

zán jó idő, akkor is sokan eljöttek a strandra, a gyermekprogramokra.

Milyennek találták a résztvevők az étel-ital kínálatot?

Nagyon pozitív visszajelzéseket kaptunk a Food Truckok kínálatával kapcsolatban. Bár jelen volt az elmaradhatatlan nyári „menü”, a pizza, hamburger, palacsinta, vattacukor, mégis azzal, hogy kicsit újragondolták a vendéglátók ezeknek az ételeknek a minőségét, illetve sokan nagyon finom, jó minőségű házikészítésű ételekkel, italokkal készültek, a hagyományostól eltérő gasztronómiai élményt tudtak nyújtani. A rendezvénytér elhelyezése is eltért a megszokottól. Ez fontos újítás volt véleményem szerint. A színpad most a tó felé lett felállítva, ami miatt egyrészt kisebb zajterhelés érte a falu lakóit, ugyanakkor egészen más látványt jelentett mind a fellépők, mind a nézők számára.

Mi az, amit esetleg jövőre másképp csinálna?

A rendezvénytérre is szerveznék gyermekprogramokat, hogy a strandról hazafelé menet is csatlakozhassanak hozzájuk, vagy akár visszatérhessenek a szülőikkel együtt a gyerekek. Tovább színesíteném a gyermekprogramok kínálatát – például játszóház, interaktív zenei koncert stb. –, a fiatalok, gyerekek szélesebb csoportjait megszólítva, hiszen a gyerekekkel együtt a felnőttek „megérkeznek”, talán kedvet kapnak más programokhoz is.

Szeretnék több kézműves foglalkozást elérhetővé tenni, hiszen meglepően népszerűek voltak ezek idén is. A fazekashoz például szinte időpontot kellett kérni, olyan nagy volt az érdeklődés. Ugyanakkor véleményem szerint ezekkel az élményekkel igazi kulturális értéket is tudunk közvetíteni, a pusztán „befogadó” szórakozás mellett itt aktívan részt vehetnek a látogatók az alkotás folyamatában.

Mit emelne ki, mint szervező, ami az Ön számára fontos volt?

Az az együttműködés, ahogyan az önkormányzat és a strand munkatársaival dolgoztunk példaértékű volt, a sikerhez elengedhetetlen. Bármikor, bárkit hívhattam, a strandgondnok, jegyző és polgármester, polgárőr, falugondnok mindenki nagyon készséges és segítőkész volt. Jó volt látni, hogy Csopakon nem csak „túl lenni” szeretnének a rendez-

vényen, hanem mennyire fontos, hogy az jó minőségben, precízen legyen megszervezve, hogy akik eljönnek, azok közül mindenki találhasson magának valamit, amiben örömmel tud részt venni. A kitele-

pülő szolgáltatók, a technika biztosítása mind magas szakmai színvonalú volt. Szerintem jól illeszkedett a Csopak Napok minősége ahhoz a képhez, amilyenek Csopakit ismerjük: igényes, első helyen állnak az emberek, akik itt élnek, és a vendégek, akik ide érkeznek és szeretnék jól érezni magukat. Köszönjük szépen a beszélgetést, sok sikert kívánunk a következő évi Csopak Napok szervezéséhez is!

Csopak 750 éves lesz

Ünnepeljük együtt településünk jubileumát!

2027 különleges esztendő lesz Csopak életében: településünk fennállásának **750. évfordulóját** ünnepelhetjük. Hét és fél évszázad történelme, hagyományai, értékei és közössége olyan örökséget jelentenek, amelyre méltán lehetünk büszkéek.

Ez a jubileum nem csupán egy évszám a történelemkönyvek lapjain, hanem közös múltunk és közös jövőnk ünnepe. Azoké, akik évszázadokon át formálták Csopak arculatát, és azoké is, akik ma itt élnek, dolgoznak, alkotnak vagy egyszerűen szívükben hordozzák településünket.

A jubileumi év programjainak összeállításakor szeretnénk, ha a 750 éves ünnepség valóban a közösség ünnepe lenne. Ezért tisztelettel fordulunk a csopaki lakosokhoz, üdültulajdonosokhoz és mind-

azokhoz, akik kötődnek településünkhöz: **ossza meg velünk gondolatait, ötleteit, elképzeléseit!**

Milyen rendezvényekkel emlékezzünk meg erről a jeles évfordulóról? Milyen programokat látna szívesen a jubileumi év során?

Szívesen fogadunk minden javaslatot, legyen szó akár:

- Csopak múltját és jelenét bemutató fotókiállításról, „Régen és most” összeállításról,
- helytörténeti kiállításról vagy régi emlékek, dokumentumok bemutatásáról,
- jubileumi koncertsorozatról vagy meghívott előadóról,
- családi és gyermekprogramokról, közös étkezésről
- kulturális, művészeti vagy hagyományőrző rendezvényekről,
- jubileumi emléktárgy készítésről pl. naptár/notesz régi és mai fotókkal, esetleg gravírozott borospohár,
- közösségi eseményekről, amelyek még inkább összekovácsolják településünk lakóit.

Természetesen örömmel vesszük az egészen új, egyedi ötleteket is. Lehet, hogy éppen az Ön javaslatából születik meg a jubileumi év egyik legemlékezetesebb programja.

A következő hónapokban megkezdjük a jubileumi év előkészítését, ezért minden beérkező vélemény és javaslat fontos számunkra. Bízunk benne, hogy közösen olyan ünnepségsorozatot álmodhatunk meg, amely méltó módon tiszteleg Csopak gazdag történelme előtt, és maradandó élményt jelent a jelen és a jövő generációi számára egyaránt.

Kérjük, osszák meg velünk ötleteiket a marketing@csopak.hu email címen november végéig, hogy a **750 éves Csopak jubileuma valóban közös ünnep lehessen!**

Fotó: Nagy Zsuzsanna

Augusztus 20. - megemlékezés

Augusztus 20-án az ünnepi szentmisét követően közösen hajtottunk fejet Szent István király, településünk védőszentje és a magyar államalapítás előtt.

Megemlékeztünk arról, hogy Szent István nemcsak országot épített, hanem közösséget is. Amikor fiához, Imre herceghez írt Intelmeiben a türelemről, a szelídségről és a békére való törekvésről beszélt, akkor valójában egy jól működő, erős emberi közösség alapjait fektette le. Szent István örökségét követni azt jelenti, hogy mi magunk is egy összetartó közösséget építünk és tartunk fenn, ami mentes a hangos szavaktól vagy a meddő vitáktól, és gazdag a csendes, építő tettektől.

Egy közösség erejét nem az mutatja meg, hogy ki mennyit vesz el belőle, hanem az, hogy ki mennyit tesz hozzá. Közösséget nem lehet úgy építeni, hogy

mindenki csak a saját igazát keresi. A véleménykülönbség természetes. Lehet másképp gondolkodnunk, vitatkoznunk is egymással. De közben tudnunk kell meghallgatni a másikat és elfogadni, hogy egy közösségben nem mindig az a legfontosabb, hogy kinek van igaza, hanem az, hogy együtt megtaláljuk azt, ami mindannyiunk javát szolgálja. Szent István király szilárd alapokra építette az országot. Mi, csopakiak, büszkéek lehetünk erre a fundamentumra. Az a feladatunk, hogy megőrizzük ezt a pozitív, egymást elismerő és támogató szellemiséget, mert csak ez viheti előre a falunkat a következő évtizedekben is.

Heppiend és Bakony Balaton Gasztroünnep képekben

(Részletek a következő számban)

Magyarország Kincsei között a Csopaki Strand

Újabb rangos elismerés bizonyítja a magas színvonalat

A Csopaki Strand újabb rangos szakmai elismeréssel gazdagodott: elnyerte a **Magyarország Kincsei – Vízparti strand** védjegyet. A minősítés nem egyszerűen egy cím, hanem egy olyan szakmai megmérettetés eredménye, amelynek középpontjában a vendégek élménye, a szolgáltatások minősége, a biztonság, a tisztaság és a strand egészének színvonala áll.

A **Magyarország Kincsei** a Magyar Turisztikai Ügynökség által létrehozott **ernyővédjegy**, amelynek célja, hogy könnyen felismerhető módon emelje ki a magas színvonalú, minőségi turisztikai attrakciókat. A rendszerben több turisztikai terület – többek között gyógy- és élményfürdők, várak, kastélyok, gyógyhelyek, valamint vízparti strandok – szerezheti meg a védjegyet. A minősítést a Magyar Turisztikai Minőség Tanúsító Testület szakemberei végzik, előre meghatározott, vendégközpontú szempontrendszer alapján.

Mit vizsgálnak egy ilyen minősítés során?

A strand esetében nem csupán azt nézik meg, hogy szép-e a környezet. A szakemberek komplex képet alkotnak a látogatói élményről.

Vizsgálják többek között az **online és helyszíni tájékoztatást, a megközelíthetőséget és elérhetőséget, a tisztaságot, a rendezettséget és a karbantartottságot**, valamint azt is, hogy mennyire vendégbarát a működés. Fontos szempont az **élmény- és programkínálat, a személyzet felkészültsége, illetve a különleges igényű vendégek – például gyermekek vagy mozgáskorlátozottak – megfelelő kiszolgálása is**.

Vagyis a védjegy mögött egy olyan komplex szemlélet áll, amelynek célja, hogy a vendég ne csupán egy tiszta és rendezett fürdőhelyre érkezzen, hanem **magas színvonalú, biztonságos és élményekben gazdag szolgáltatást** kapjon.

A védjegy éppen ezért a látogatók számára is egyfajta **biztos minőségi iránytű**: ha egy turisztikai attrakció viselheti a Magyarország Kincsei védjegyet, az azt jelzi, hogy szakemberek által végzett, objektív szempontokon alapuló minősítési folyamaton esett át.

Folyamatos fejlődés

A **Magyarország Kincsei védjegy** és a **Kék Hullám Zászló ötcsillagos minősítése** két külön szakmai rendszer, mégis ugyanabba az irányba mutatnak: **a Csopaki Strand évről évre magasabb színvonalon szeretné fogadni vendégeit**. Míg a Magyarország Kincsei védjegy a pár évvel ezelőtti minősítésen négy csillagos értékelést kaptunk, idén már a legmagasabb, öt csillagos minősítést érdemeltük ki.

A minősítések mögött nem egyetlen fejlesztés vagy egyetlen jó szezon áll, hanem a mindennapi működés számos apró részlete: a tisztaság, a rendezettség, a biztonság, a családbarát megoldások, az akadálymentesítés, a szolgáltatások sokszínűsége, a környezet ápolása és természetesen az, hogy a strand milyen élményt nyújt az oda érkezőknek.

Ami azonban számunkra még különlegesebb: És talán éppen ez a legfontosabb: hogy amikor valaki Csopakon strandol, ne csupán egy gyönyörű balatoni környezetet, hanem **megbízható minőséget és igényes szolgáltatásokat** is kapjon.

Táblaavatás a Tavak Világnapján

A Tavak Világnapjáról korábbi kiadásunkban már írtunk részletesen. Ebben a cikkben szeretnénk bemutatni azt a hat ismeretterjesztő táblát, amelyet e világnap alkalmából avattunk fel Csopakon.

A célunk az volt, hogy a Balaton nádasainak életét, fontosságát megmutassuk. Hogy ne csak egy zöld falat lássunk benne, amely akadályt képez a vízhez jutásban, hanem egy élő, változó ökoszisztémát, amely a tó szerves része, és amely érzékenyen reagál a tevékenységünkre.

A nádas évezredekken keresztül együtt mozdult a tóval. A víz hol előrébb jött, hol visszahúzódott, a nád pedig követte a sekély víz változó határát. Aztán nagyjából kétszáz éve mi, emberek is elkezdtük egyre erősebben alakítani a Balaton partját. Utakat

építettünk, vasutat, partvédő műveket, településeket, strandokat, kikötőket. És közben egyre kevesebb helyet hagytunk annak, ami eredetileg itt volt. Ezért is fontos, hogy néha megálljunk, és ne csak azt kérdezzük: mit szeretnénk mi a Balatontól? Hanem azt is: mire van szüksége a Balatonnak tőlünk? Ez a hat tábla erre próbál választ adni.

Megmutatják, hogy a nádas nem egyszerűen néhány millió nádszál. Egyetlen nádasban madarak, halak, békák, rovarok, pókok, csigák és még megszámlálhatatlan apró élőlény talál otthonra. A víz alatt valóságos erdő húzódik, amelyben bölcsőde, táplálkozóhely és bújóhely működik egyszerre.

De a nádas nemcsak az állatoknak fontos. Nekünk is dolgozik. Szűri a vizet, lassítja a hullámokat, védi a partot, hűti a környezetét, és számtalan élőlénynek biztosít táplálékot és élőhelyet. Tulajdonképpen egy olyan természetes infrastruktúra, amelyet nem nekünk kell megépíteni és fenntartani. Csak hagynunk kell működni. És talán ez benne a legfontosabb.

A természet nagyon sokszor nem kér tőlünk különösebben sokat. A nádas például nem kér pénzt, nem kér beruházást, nem kér pályázatot. Csak helyet és vizet kér. Nekünk pedig az a dolgunk, hogy ezt a helyet megadjuk neki.

Persze ez nem azt jelenti, hogy a nád mindenhol érinthetetlen, és azt sem, hogy az embernek nincs helye a Balatonon. Csopak éppen azért szerethető, mert a természet és az ember élete itt egymás mellett van jelen.

A kérdés tehát nem az, hogy ember vagy természet. Hanem az, hogy hogyan tudunk együtt élni. A most felállított tábláknak nem az a céljuk, hogy

megmondják, mit kell gondolnunk a nádasról, hanem az, hogy egy kicsit többet tudjunk róla. Hogy amikor legközelebb elsétálunk mellette, már ne csak egy zöld falat lássunk, hanem észrevegyük a sűrűben fészkelő madarakat, a víz alatt megbújó halakat, a nádszálakon élő apró világot. És talán azt is megértsük, hogy amikor a nádnak helyet hagyunk, valójában a Balatonnak hagyunk helyet.

Reméljük, hogy akik erre sétálnak, megállnak majd néhány percre, elolvassák a tartalmukat, megkeresik, és meg is találják azokat az élőlényeket, akik itt élnek a közelben. És amikor tovább indulnak, talán egy kicsit más szemmel néznek majd a nádasra.

Tavak Világnapja

Az ENSZ Közgyűlésének határozata alapján augusztus 27. a Tavak Világnapja. Célja, hogy globálisan felhívja a figyelmet az édesvízkészletek védelmére és az állóvizek sérülékenységre. Ennek a fontos nemzetközi zöld jeles napnak a megszületésében a magyarországi szakmai közösség, a Balaton Fejlesztési Tanács is aktív szerepet vállalt.

Nem véletlen, hogy szerte a világon kiemelt figyelmet fordítanak élővizeink egészségének megőrzésére, hiszen a víz létfontosságú forrásként szolgál emberi világunk számára: az ivóvízellátástól kezdve a mezőgazdaságon át egészen az ipar működéséig. Nem túlzás tehát azt állítani, hogy a tavak bolygónk egyik legfontosabb természeti erőforrásai, amelyekre kincsként kell vigyáznunk.

Leonardo da Vinci a *természet fuvarosának* nevezte, Szent-Györgyi Albert szerint pedig nem más, mint *az élet lényege és anyaméhe*: ezt jelenti számunkra az éltető víz, amely behálózza természeti rendszereink lüktetését. A tavak kulcsszerepet játszanak a biológiai sokféleség fenntartásában, és számtalan növény-, illetve állatfaj számára biztosítják a nélkülözhetetlen élőhelyet. Kiemelkedő ökológiai jelentőségük mellett komoly szerepet vállálnak az éghajlat szabályozásában is, hiszen hűtik a környezetüket, elnyelik az árvizeket és tárolják a szennetet. Megannyi életfeltételünket biztosítják a maguk csendes nyugalomban, de sajnos ezt még mindig nem értékeljük eléggé.

Napjainkra édesvizeink a kizsákmányolás, a túlhasználat és a szennyezés fő elszennvedőivé váltak: a mezőgazdaságban tömegesen kiszórt műtrágyák, a legkülönbözőbb vegyi anyagok és a szilárd hulladékok nemcsak folyóinkat teszik tönkre, hanem természetes állóvizeinket, tavainkat is.

Ma már nem mehetünk el amellett, hogy a tavak vízszintje drámaian változik. Az emelkedő hőmérséklet és a felhőzet intenzív változása, a jégtakarók csökkenése mind-mind összefüggésben állnak a víz párolgásának sebességével, ami adott környezeti feltételek mellett teljes tavak eltűnéséhez is vezethet.

A szakemberek szerint mára olyan súlyos kárt szenvedtek el a tavaink az antropogén világ kártételeitől, hogy ha nem kezdünk el azonnal más szemmel tekinteni rájuk, akkor 2050-re ökoszisztémájuk értéke 20 százalékkal csökkenhet, a szennyezés több mint kétszeresére nőhet, a metánkibocsátás pedig megugorhat – ami környezeti károkat és gazdasági veszteségeket is okozhat.

Az ENSZ 6. Fenntartható Fejlődési Célja a tiszta víz és köztisztaság biztosításáról szól: magában foglalja a hozzáférést a vízhez és a köztisztasághoz, valamint a fenntartható vízgazdálkodást. Ezen belül a 6.6. cél arra irányul, hogy védelem alá helyezzék és helyreállítsák a vízzel kapcsolatos ökoszisztémákat, beleértve a hegyeket, az erdőket, a vizes élőhelyeket, a folyókat, a felszín alatti vizeket és a tavakat.

Nem nehéz a fenti állítások szemszögéből ránézni a Balatonra. 2026 rendkívül meleg és száraz időjárása újra felhívja a figyelmet arra, hogy veszélyben forog a tó ökoszisztémája, sőt, talán fennmaradása is.

Sokan használják a tavat, a környékét. Ki nyaralásra, ki sportolásra, ki haszonszerzésre, és van, aki egyszerűen csak szeretne itt élni, mert itt született. Sokan formálnak jogot a Balatonra, a szabad vízhez jutásra. Rengeteg érdek, szempont ütközik egyszerre. Helyiek és nyaralók, természetvédelem és politika, közösség és gazdaság.

Sokan igyekeznek tenni a Balatonért, szervezetekbe tömörülve, ellentmondó érdekek mentén egymásnak feszülve, vagy éppen megkísérelve az együttműködést, közös gondolkodást.

Egy szempont azonban felül fog írni mindent. A természet folyamatai nem várnak addig, amíg az emberek jobb belátásra nem térnek, egyre erősebb figyelmeztetéseket küld nekünk. Előbb-utóbb, önként vagy kényszerből mindenkinek le kell mondania majd valamiről. Mindenkinek lejjebb kell adnia az igényeiből, mert ahogy most élünk, fogyasztunk, az fenntarthatatlan. A döntésünk abban áll, hogy előbb és önként tesszük ezt, megadva az esélyt annak, hogy az immár megfordíthatatlan folyamatokhoz megfelelően tudjunk alkalmazkodni az élővilággal együtt. Vagy megvárjuk, amíg olyan mértékűek lesznek a környezeti változások, hogy elveszítünk mindent, ami fontos a számunkra.

Az Élő Tavak Hálózat honlapján az alábbi szöveg olvasható a Balatonról (Forrás: livinglakes.org):

„A Magyarország szívében fekvő Balaton Közép-Európa legnagyobb édesvízi tava és egyben becses nemzeti kincs. A körülbelül 592 km²-es területű tó nagy ökológiai jelentőséggel bír, és számos kihívással néz szembe. A tó ökoszisztémáját a sokszínűség jellemzi, amely számos növény- és áll-

latfajnak biztosít élőhelyet. Tápanyagban gazdag vizével a Balaton virágzó halpopulációt támogat, beleértve a pontyot, a sügért és a harcsát. A nádas partok és a vizes élőhelyek számos madárfaj számára biztosítanak fontos szaporodási és fészkelőhelyet, hozzájárulva a régió biológiai sokféleségéhez. A Balaton élénk biodiverzitással büszkélkedhet. Tollas élőlényei között 250 madárfaj található, amelyek közül 27 szigorúan védett, mint például a kanalasgém és az erdei fülesbagoly. A rovarvilágban a tó több mint 1000 faj menedéke, köztük 800 pillangófajé. A felszín alatt 41 őshonos halfaj él.”.

Vajon meddig lesz érvényes ez a leírás?

A konkrét cselekvés mellett a tudás megosztása is fontos eszköze a természetvédelemnek.

Annak érdekében, hogy minél több ember figyelmét felhívjuk a környezet sérülékenységre, hat ismeretterjesztő táblát fogunk elhelyezni a balatoni kerékpárút csopaki szakasza mentén. E táblákon bemutatjuk a nádas, mint élőhelyet, a balatoni nádas jelentőségét, az emberi közösséggel való kapcsolatát.

Reméljük, hogy ezzel egy kicsit ismét többen értik majd meg, és élik majd át, mennyire fontos a partmenti területeink védelme.

A nádasról a tudomány szemüvegén keresztül

Természetvédelmi kérdésekben sokan érzik magukat szakértőnek. Ugyanakkor nehéz kiegyensúlyozott álláspontot kialakítani tudományos kérdésekben. Olvasunk ezt-azt, nem ellenőrizzük a forrást, így néha nem hiteles kutatási eredményekről, valós tényekről tájékozódunk, helyette véleményeket, vágyvezérelt megállapításokat olvasunk, és teszünk magunkévá. Arról nem is beszélve, hogy üzleti vagy egyéni érdekek milyen mértékben tudják áthatni a kommunikációs felületeket, hamis információkat álcázva tudományos eredménynek.

A Csapaki Hírek hasábjain nyilván nem tudunk helyet adni teljes körű tudományos publikációknak, azonban kísérletet teszünk arra, hogy segítsünk eligazodni a hírek, információk zűrzavarában. Hiszen az átlag olvasónak nincs ideje minden forrást ellenőrizni, még akkor sem, ha tudatos hírfogyasztó. Az alábbiakban a balatoni nádasról szóló tudományos cikkekből, híradásokból válogattunk azzal a céllal, hogy segítsünk tisztábban látni, önálló véleményt kialakítani az olvasóink számára. A balatoni nádas állapota különös hangsúlyt kapott Csapokon az elmúlt hónapokban. Számos egyéni és csoportos érdek ütközőpontja lett, amikor természetvédők kerültek szembe a vízhez jutásért való jogukat érvényesíteni akarókkal, strandolókkal, sportolókkal. Nem célunk igazságot tenni a szemben álló felek között, de fontosnak tartjuk az edukációt, az ismeretterjesztést, hiszen minél többen értik, hogy adott cselekedetek milyen következményekkel járnak a környezetre nézve, annál nagyobb eséllyel sikerül közösen megvédenünk a Balaton ökoszisztémáját. A Balaton növényzetének felmérését ötévenként végzik el. Az jelenlegi nádtérkép 2020-as légi fotók és terepbejárások alapján készült el. Ennek eredménye röviden összefoglalva:

Összességében nőtt a balatoni nádasok területe öt év alatt, de csak a szárazföldi kiterjedésüknek köszönhetően; a minőségük ugyanakkor romlott.

A tó jogi partvonalán belül található nádas területe az 1217 hektáryi sokéves átlaghoz képest 2020-ra 9 hektárral csökkent. A 2015-ös felvételek szerint 3,6 hektárról, 2020-ban már 12,6 újabb hektáryi területről tűnt el nádas, ami azt is mutatja, hogy több mint háromszorosára nőtt a nádirtási aktivitás öt év alatt. Összességében mégis nőtt a balatoni nádasok kiterjedése, mivel a tó jogi partvonalán kívüli parti részekben a Balaton vízszintjének emelése miatt a 481 hektáryi sokéves átlaghoz képest 570 hektárra emelkedett a nádas területe.

Azonban örömmre nincs ok, mivel a tó vízminőség- és partvédelmében, valamint az élővilág megőrzésében kulcsfontosságú nádasok minősége tovább

romlott az utóbbi években. Ennek oka 90 százalékban az, hogy hosszú évek óta folyamatosan nő az illegális bejárók, feltöltések, kikötők száma.

Azzal, hogy megbontják az összefüggő nádas, kiteszik a hullámszáz eróziójának, az idegenhonos növények betelepülésének. (forrás: <https://ng.24.hu/termeszett/2022/01/30/a-balatoni-nadasok-allapotanak-felmerese/>)

„Nagyon fontos különbséget tennünk a cselekvő és a passzív mód között. A balatoni nádas nem pusztul, hanem pusztítják” – mondja Pomogyi Piroska hidrobiológus, aki fél évszázada vizsgálja a balatoni nádasokat.

A nádas újratelepítése Pomogyi szerint szinte lehetetlen vállalkozás. „Ahol a nád nem akar nőni, ott nem fog megmaradni, a telepítéshez nagyon jól kell ismerni a növényt és a sajátosságait” – mondja. Hozzáteszi, hogy a vasúti sínekkel, utakkal és partvédművekkel kettévágott nádasok pusztulásáért is az emberi tevékenység felelős, ugyanis a nádas egyfajta önálló létező: a növény szárak és a rizómák (a fenékleveleket átszövő, földben elhelyezkedő szár) kapcsolatban vannak egymással. „A nád nagyon jó víztűrő növény, de alapvetően szárazföldi fű, és általában gyökérzetének egy része is a szárazföldben van”. Ezért nincs külön vízi és szárazföldi nádas, teljes terjedelmükben, együtt kell kezelni őket.

A még meglévő állomány megőrzése érdekében törvény szabályozza, hogy a természetes partszakaszokat nem lehet megváltoztatni, az első-, másod-, és harmadosztályú nádasokat nem lehet károsítani. A 2008. évi CXXXIX. Településrendezési Törvény értelmében tehát az építkezések során nem sérülhetnek ezek a még megmaradt partszakaszok, ennek azonban nem minden beruházás esetén sikerül érvényt szerezni. További problémát jelent, hogy a nádasok károsításának tilalma csak a jogi partszakaszokon belül érvényes (vagyis a vízben – tómederben – lévő nádasokra), a szárazföld felőli nádasokra csak az általános természetvédelmi törvény vonatkozik.

A Balaton élővilága ökológiai egység, amin belül a nádas is külön életteret képvisel. A beépítéssel és a nádasok felszámolásával magát a tavat teszik tönkre. A szakember szerint a nádas nélkül nincs Balaton sem, hiszen az a tó szerves és nélkülözhetetlen része, a tó parti tájéka. „Amennyiben elpusztul ez a természetes növényzet, és a Balatonból mondjuk halastavat csinálunk a rengeteg haltáppal, súlyosan veszélyeztetjük a fürdővízminőséget, teljesen átalakulhat a tó ökológiája. Ettől a Balaton olyan lenne, mint egy mesterséges városi tó”. Egyes becslések szerint akár 10-15 év is elég lenne arra, hogy a jelenleg ismert és szeretett nyaralóhely elveszítse

Fotó: Bittera Gábor

üdülőhely jellegét, de Pomogyi Piroska szerint is mindössze 20-30 év maradt cselekedni. A tó, ha nem is jelenlegi formájában, de valahogy képes lesz tovább is létezni, de turisztikailag semmiképp nem lenne vonzó a bealgásodott, rossz minőségű, fürdésre alkalmatlan vizével. Példa erre, amikor a nyolcvanas-kilencvenes években a vízminőségromlás hatására érzékelhetően visszaesett a turisták száma. (forrás: <https://qubit.hu/2022/09/02/a-balatoni-nadas-nem-pusztul-hanem-pusztitjak>)

Tóth Viktor, az Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézetének tudományos főmunkatársa hasonlóan gondolkozik.

„A parti zónák zavarása, állandó szűkülése miatt a nádasok egész Európában veszélyeztetett társulásoknak számítanak”. A nádasoknak jelentős szerepe van a parti öv természetközeli állapotának fenntartásában, számtalan fajnak biztosítanak búvó-, szaporodó-, élő- és táplálékszerző helyet. „Az itt élő fajok többsége erősen kötődik a nádasokhoz, így a nádas eltűnésével a hozzá kötődő több ezer faj is veszélybe kerül. Ezért fontos a nád védelme, mivel csak ez biztosíthatja a speciális élőhelyhez kötődő ökoszisztémák megőrzését”.

Az ökológus szerint a nád pusztulását - ami részben természetes folyamat - az ember gyakran rendkívüli mértékben felgyorsítja. „A nádasok zavarása, bolygatása, a nádas kiirtása azzal jár, hogy végzünk az adott területen nemcsak a náddal, hanem a hozzá ezer szállal kötődő életközösségekkel is”. Gyakran még a jó szándékú, de tapasztalatlan beavatkozás is károsan hat a nádasok állagára.

A nádasok Tóth szerint olyan ökológiai csomópontok,

amelyek összekötik a szárazföldi és a vízi élővilágot. „Nem tudjuk, mi történne, ha kivennénk ezeket a társulásokat a rendszerből, mert ilyenre, legalábbis a Balaton történetében, még nem akadt példa.” Az azért tudható, hogy a nádasok felszámolásával létrejövő „nem természetes víztestek” biológiai egyensúlya nagyságrendekkel sérülékenyebb, mint a természetes állapotukban megőrzött zónáké. (forrás: <https://qubit.hu/2020/07/06/a-balatoni-nadasok-a-biodiverzitas-kozpontjai>)

2023. október 17-én a Parlament Fenntartható Fejlődés Bizottságának rendkívüli ülésének első napirendi pontja a „Tájékoztató a balatoni nádasok romló állapotáról, a további nádpusztulás megelőzésének lehetőségeiről” volt.

A bizottság tagjainak négy szakértő adott tájékoztatást a balatoni nádasok romló állapotáról, a további nádpusztulás megelőzésének lehetőségeiről, köztük a már idézett két szakértő, Dr. Pomogyi Piroska, a biológiai tudományok kandidátusa, hidrobiológus és Tóth Viktor, a Balatoni Limnológiai Kutatóintézet tudományos főmunkatársa.

Tóth Viktor az előadásában a Balaton sekélységét és sérülékenységét azzal a hasonlaltal szemléltette, hogy olyan, mintha egy 7,9 méter hosszú alufóliát kihúznánk a földön. A szakember szerint szokatlan, hogy a part felőli részen 1-2 év alatt romlott le a nádas. Bemutatta az emberi jelenlét okozta károsításokat, hogy a 80 kilométeres, természetes partszakaszon 1700 stég áll, eszerint nagyjából 50 méterenként van egy stég a Balatonon.

Dr. Pomogyi Piroska hidrobiológus részletesen ismertette a nádasfelméréseket, a jogi és szabályo-

zási partvonal problémáját és a szárazulaton lévő nádasok emberi beavatkozásnak való kitettségét. A nádasok pusztulásának hátterében nem emberi beavatkozások is működnek, mint például az aratás elmaradása, az előregedés, a fényhiány, a legyengült állomány, a parttal való kapcsolat hiánya, az ivaros szaporodás lehetetlensége vagy kártevők jelenléte. Ugyanakkor számos megelőzhető, emberi beavatkozás is szerepel az okok között, így a stégek, bejárók, feltöltések elterjedése, vízi járművek tárolása a nádasban, roncsok, karók otthagynak, szándékos nádasirtások, szándékos tápanyagterhelés (szennyvízterhelés, halak takarmányozása), beépítés a nádasövbe, szemét-, nyesedék lerakása. Pomogyi a magyar építészetéről szóló törvénytervezet visszasságairól is tájékoztatta a jelenlévőket. Kitért arra, hogy a Balaton ökológiai rendszere nem ér véget a nádasok szárazulaton látható, sok esetben vasúttal, közúttal elvágtott szövetével. Fokozottan óvni kellene a partokat övező még megmaradt fás, bokros területeket, időnként vízzel borított réteket is. Beszült a jogi és szabályozási partvonal visszasságáról is. (forrás: <https://nagytavak.hu/2023/10/20/nem-kerult-a-parlament-ele-a-balaton-nadpusztulas-megoldasrol-szolo-javaslat/#comment-10>)

A HUN-REN Balatoni Limnológiai Kutatóintézet szakmai álláspontja:

„A Balaton nádasai pótolhatatlan értéket képviselnek, ökológiai és limnológiai szerepük pedig független attól, hogy milyen megítélés alá esnek az emberi társadalom szemében. Nincs rossz nádas. Olyan előfordulhat, hogy egy nádas egyes emberek számára zavaró, vagy nem kívánatos helyen van, ez azonban semmit sem von le annak ökológiai jelentőségéből. A nád gazdasági szempontú osztályozása, amely alapján a nádasokat kategóriákba sorolják, nem alkalmas azok ökológiai állapotának megítélésére. Intézetünk tapasztalatai szerint számos, gazdasági szempontból „rossz” minősítésű nádas sokszor még értékesebb ökológiai funkciót lát el, mint a magasabb osztályba sorolt állományok. Ezekhez a helyekhez kapcsolódnak olyan élőlénycsoportok (pl. kis vízcispe, törpeegér, barkós cinege, pockok stb.), amelyek máshol nehezebben képesek megélni és a ritkuló nádasok kiemelten fontos élő- és ivóhelyet nyújtanak a Balaton természetes halállománya számára. Ezért különösen fontos, hogy a meglévő nádasok minden formáját megőrizzük, függetlenül attól, milyen gazdasági besorolást kaptak.

A nádasok egyedi élőhelyek: minden egyes nád-szállhoz, nádcsomóhoz, vagy egész állományhoz élőlények ezrei-tízezrei kötődnek. Amikor egy nádat kivágunk vagy áttelepítünk, valójában nem csak növényt veszítünk el, hanem az egész, hozzá kapcsolódó közösséget, illetve az élővilág életterét is, ami visszafordíthatatlan károkat okoz a tó amúgy is nagy terhelésnek kitett ökoszisztémájában.”

Végül egy tanulságos esetről szeretnénk beszámolni az olvasóinknak. (forrás: <https://www.hirbalaton.hu/steghaboru-helyi-tiltakozok-allitasait-cafolja-a-szakerto-i-resz/>)

Balatonmárfiafűrdőn 2023-ban egyfajta háború alakult ki az illegális stégbejárók felszámolása miatt. A márfiafűrdői tiltakozók – akik szerették volna megőrizni a bejárókat – interneten elérhető videón is bemutatták saját vélt és valós igazukat. Itt, úgy tűnik, jól kirajzolódik az az érdekes nézőpont, hogy a természet és nádas addig védendő érték, amíg nem akadályozza meg a helyieket a vízhez jutásban. Ha pedig akadályá válik, akkor bármilyen tudományos és áltudományos érv, civil egyesületi állásfoglalás és aktivitás bevethető a cél érdekében – és a nád ellenében.

Dr. Pomogyi Piroskát kérte fel a Hírbalaton szerkesztőse, hogy reagáljon a tiltakozók állításaira. A szakértő fontosnak tartotta a részletes reagálás előtt megjegyezni; **„attól még, hogy másutt nagyüzemben folyik a Balaton károsítása, a balatonmárfiafűrdői bejárók, nyiladékok, feltöltések nem lesznek sem legálisak, sem pedig a Balaton túlélésének az eszközei. Attól ezek még a tő megsemmisülését ugyanúgy gyorsítják, mint a megaberuházások”**. Hozzátette, a videó készítői valamiért a magánbejárókat preferálják, és olyanról közölnek határozott, mások félrevezetésére alkalmas állításokat, amiről közel sem nem rendelkeznek megfelelő tudással, információkkal.

A „nincs is itt nádas...” érvre a szakértő a következő gondolatokkal reagált: „A nádas nem a nád-növények összességét jelenti, hanem botanikai szaknyelven a nádas társulásokat. Olyan nádasok (nádas növényegyüttesek) is vannak, amikben egyáltalán nincs nád növény (ld. klasszikus növénycönológia, növényföldrajz). A sásos és gyékényes nádas is nádas, sőt a berki nádasok, a nádas bokorfűzesek, - fűzligetek stb. is. (...) Természeti értékessége magas. Ha vannak benne védett növények (és sok helyen vannak is), akkor magasabb osztályba is sorolható még akkor is, ha nem terem ott ipari célra alkalmas nád.”

Tehát attól függetlenül, hogy mi látszik a felszínen, a felszín alatt kiemelt ökológiai értékkel bír a nádas. Amikor a vízhez jutás kérdéséről esik szó, a szakértő így fogalmaz: **„Ez egy vizes élőhely. Azt mondják a videó készítői, itt is le kell jutni valahogy a vízhez. Ez mindenképpen vitatható. Nem kell lejutni mindenhol a vízhez.”**

Talán azért, mert az élővilág megőrzése fontosabb, mint az, hogy ma vagy holnap hol lehet vízre tenni a SUP-ot vagy a csónakot.... De ezt már csak a szerző teszi hozzá...

Szeretnénk összefoglalni a szakértői anyagokban, nyilatkozatokban szereplő lényegét egy mondatban: Mindegy, hogy legális vagy illegális az építkezés vagy bejáró, ami felszabdálja a nádat, a pusztító hatása akkor is érvényes. Az ember által alkotott jog nem írja felül a természet törvényét.

A klímaváltozás katasztrófája talán legendó lesz ahhoz, hogy minél többen belássuk: a pillanatnyi egyéni érdekek nem írhatják felül a természet védelmét! Fontos, hogy mielőbb kialakuljon egy teljes Balatonra érvényes stratégia, egy közös alap, ami mentén képviselni lehet a köz és a környezet érdekét az egyéni érdekekkel szemben.

Új tanév, új élmények, új lehetőségek

elindult az iskola őszi élete

„Szép volt a Nyár, a víz, a rét, a játék és az utazás, ott rezdül a hangjukba’ még a nagy élmény: Őa nyaralás.”

Szinetár György kedves sorai jól visszaadják azt az érzést, amely még most is velünk van: a nyár emlékei, a közös kalandok és a gondtalan vakáció élményei még ott vannak a gyerekek gondolataiban. Az iskola nyári táborai idén is rengeteg felejthetetlen pillanatot tartogattak.

A felsősök Vinyén élhették át a természetközeli kalandokat Kata néni, Miki bácsi és Eszter néni vezetésével. A kisebbek Judit nénival töltöttek vidám napokat a napközis táborban, míg a na-

gyobb alsósok Héhn Kata nénival és István báccsival szereztek sok-sok szép emléket. A vízi táborban pedig Nóra néni és Bea néni gondoskodott arról, hogy a nyár a vízparton is izgalmas és élményekben gazdag legyen. A közös játékok, kirándulások, fürdözések és kalandok emléke még biztosan sokáig elkíséri a résztvevőket.

A nyár azonban lassan búcsút intett, és szeptemberrel ismét megtelt élettél az iskola. A vakáció emlékei mellett már az új tanév feladatai, programjai és közös tevékenységei kerültek a középpontba. Az idei tanév pedig egy különleges újdonságot is tartogat számunkra.

Megérkezett a Szupermenza!

Intézményünkben ettől a tanévtől bevezetésre került a **Szupermenza rendszere**, vagyis a szabad-szedéses tálalás. A változás célja, hogy a gyerekek elégedetten, jóllakva és tudatosabban étkezzenek, miközben a fenntarthatóságra is nagyobb figyelmet fordítunk.

De mit is jelent mindez a gyakorlatban?

A legfontosabb változás, hogy ezentúl a fogyasztó döntheti el, **miből, mennyit és milyen sorrendben szeretne enni**. A konyhán azt kéri a gyerekektől és a felnőttektől, hogy inkább többször szedjenek maguknak kisebb adagokat, és csak annyi ételt vegyenek a tányérjukra, amennyit biztosan el is fogyasztanak. Így jóllakhatnak, miközben kevesebb ételhulladék keletkezik.

A rendszer igazi szabadságot ad: a feltálat ételek közül mindenki kedvére válogathat, kombinálhatja a leveseket, főételeket és köreteket. Háromféle menü közül lehet választani, így mindenki nagyobb eséllyel találhat az ízlésének megfelelő fogást.

A Szupermenza ugyanakkor nem csupán a választás szabadságáról szól. Fontos szempont az **egészséges táplálkozás** is. Az étkezések során gyümölcsök, saláták és 100%-os

gyümölcslevek is helyet kapnak, emellett pedig olyan újdonságokkal is találkozhatnak a gyerekek, amelyeket korábban talán még nem kóstoltak.

A korszerű rendszernek köszönhetően az étkeztetés is gyorsabbá válik, hiszen egyszerre többen férhetnek hozzá a pulthoz. A gyerekek pedig fokozatosan megtanulják önállóan kiszolgálni magukat, miközben fejlődik önállóságuk és döntési képességük, valamint egyre tudatosabban figyelhetnek arra, mit és mennyit esznek.

A környezettudatosság szintén fontos része a programnak. A modern leszedőpultok a szelektív hulladékgyűjtést is lehetővé teszik, így az étkezés során a fenntarthatóság szempontjai is érvényesülhetnek.

Iskolánk az országban tapasztalt kedvező visszajelzéseket és elégedettséget látva döntött úgy, hogy csatlakozik a Szupermenza rendszeréhez. A minőségi étkeztetés érdekében intézményünk jelentős anyagi áldozatot is vállal, hiszen fontosnak tartjuk, hogy tanulóink számára korszerű, egészséges és szerethető étkezési lehetőséget biztosítsunk.

Ünnepélyesen megkezdődött az új tanév

A nyári élmények után szeptember 1-jén hivatalosan is kezdetét vette az új tanév. Az évnyitó ünnepséget a 6. osztály ünnepi műsora tette emlékezetessé. Külön szeretettel köszöntöttük iskolánk legkisebbjeit, az első osztályosokat, akik számára most kezdődött el egy új, izgalmas fejezet. A nyár emlékei lassan megszélidülnek, a tábori kalandokat pedig felváltják a tanórák, a közös programok, a baráti találkozások és az új kihívások. Egy azonban biztos: a tanév kezdetével ismét rengeteg közös élmény vár ránk.

Minden diákunknak, pedagógusunknak és az iskola valamennyi dolgozójának eredményes, örömteli és élményekben gazdag tanévet kívánunk!

Ilyen a nyár az óvodában

Szent Iván havától Kisasszony haváig

„Ha végre itt a nyár, és meleg az idő...” – szinte halljuk is a régi gyermekdal sorait. A nyár valóban megérkezett, és idén igazán megmutatta nekünk minden arcát: a perzselő napsütést, a hűsítő vizet, a gyümölcsök édes ízét, a hosszú, játékos délelőttöket és a pihenés csendesebb pillanatait.

Óvodánk programjának fontos része a hagyományőrzés és a néphagyományok ápolása. Éppen ezért szeretünk időről időre visszatekinteni a régi idők világára, és felidézni azokat a szép hónapneveket is, amelyek egykor sokkal többet jelentettek egyszerű időmegjelölésnél. A hónapok nevei ünnepeket, szenteket, természeti változásokat és az emberek mindennapi életét őrizték.

A nyár három hónapja is ilyen történeteket mesél: Szent Iván hava, Szent Jakab hava és Kisasszony hava.

Szent Iván hava – június

Június régi magyar neve Szent Iván hava. Szent Iván napja, június 24-e a nyári napforduló környéke esik, amikor a fény szinte diadalmaskodik az éjszaka felett. A régi emberek számára ez különleges időszak volt: a természet ereje és gazdagsága ekkor mutatkozott meg igazán.

Mi is éreztük a nyár erejét. A reggelek már korán az udvaron találtak bennünket. A teraszon, a még kellemesen hűvös levegőben gyülekeztek a gyerekek, majd hamarosan kezdetét vette a nagy nyári kaland.

Homokvárak épültek, sároztunk, rajzoltunk, fontunk, kreatívkodtunk, meséltünk és természetesen rengeteget játszottunk. A gyermekek fantáziája ezúttal is bebizonyította, hogy egy marék homokból, néhány apró játékból és egy jó ötletből egész világok születhetnek. De a terasz nemcsak a reggeli gyülekezés és a közös játék helyszíne volt. Volt, hogy egyszer csak színpaddá változott. A gyerekek előadással készültek nekünk, óvónéniknek, de leginkább egymásnak. Szerepeket osztottak, történeteket találtak ki, előadták, amit kigondoltak, és néha olyan komolyan játszottak, mintha valódi színészek lennének.

Mi pedig nézőkké váltunk.

A terasz egyszerre lett színházterem, a gyerekek pedig színészek, rendezők és közönség is egy szémélyben. Nem kellett hozzá díszlet, különleges jelmez vagy előre megírt forgatókönyv. Elég volt a képzelet, néhány barát és az öröm, hogy valamit megmutathatnak egymásnak.

És milyen jó volt látni, ahogy a gyerekek megtapcsolják egymást!

A játékok között akadt egészen különleges is. Egyik nap például egy játékautó defektet kapott. Szerencsére rögtön akadtak vállalkozó kedvű „szakemberek”, akik mindenféle kisebb játékeszközzel megemelték az autót, majd profi módon hozzáláttak a gumicseréhez. A szerelőműhely megnyílt, a munka komolyan zajlott, a javítás pedig természetesen sikerrel járt. Mert ilyen a gyermekek világa: egy egyszerű játékból történet, egy történetből pedig egész délelőttre szóló kaland születik.

Szent Jakab hava – július

Július régi elnevezése Szent Jakab hava, amely Szent Jakab apostol július 25-i ünnepéhez kapcsolódik. A nyár dereka a régi emberek életében is a természet gazdagságának, a betakarításnak és a dolgozós hétköznapiaknak az időszaka volt.

A mi óvodánk életében azonban a július egy kis megállást is hozott. Óvodánk ekkor nyári pihenőre tért, hogy aztán augusztusban újult erővel tárja ki kapuit a gyermekek előtt.

Ez a néhány hét azonban a gyermekek számára nem a nyár örömeinek végét jelentette – éppen ellenkezőleg!

Hiszen milyen szerencsések vagyunk, hogy Csopakon, a Balaton partján élhetünk! A nyári szünetben gyermekeink saját lakóhelyük páratlan természeti kincseit is élvezhették. A Balaton hűsítő habjai, a vízpart, a napsütés, a strandolás és a közös családi

élmények mind-mind hozzátartoznak egy igazi balatoni nyárhoz.

A régi emberek számára a természet az élet szerves része volt. Figyelték a nap járását, az időjárást, a növények növekedését. A mi gyermekeink pedig itt, a Balaton partján saját élményeiken keresztül fedezhetik fel a természet szépségeit.

Kisasszony hava – augusztus

Aztán elérkezett Kisasszony hava, augusztus. A nyár még javában tartott, de lassan már érezhető volt benne valami az ősz közeledtéből is.

És egyszer csak újra kinyílt az óvoda ajtaja.

Augusztusban újra megnyílt óvodánk „játsháza”, és ismét megtelt gyermekzsivajjal, nevetéssel és élettel. Jó volt újra együtt lenni, megosztani egymással a nyári élményeket, és folytatni ott, ahol a nyár elején abbahagytuk.

A nagy melegben továbbra is szükségünk volt a hűsítő pillanatokra. A délelőttök elején sok időt töltöttünk a teraszon és az udvaron, később pedig, amikor a nap már erősebben tűzött, a hűvös, légkondicionált csoportszoba adott kellemes menedéket.

A gyermekek egész délelőtt folyamán rendszeresen kaptak frissítő folyadékot, a nyár finom gyümölcssei pedig gyakran kerültek az asztalra. A nagy melegben jólesett egy kis pihenés, de amikor újra játékra csábított bennünket a kedvünk, odabent is folytatódtak a kalandok.

Rajzoltunk, alkottunk, játszottunk, meséltünk, építettünk – és természetesen újabb és újabb történetek születtek.

Régi hónapnevek, mai gyermekek

Miért fontos számunkra, hogy a gyermekekkel megismertessük ezeket a régi elnevezéseket?

Talán azért, mert egy régi hónapnévben egy egész világ elfér.

Szent Iván hava a fényről és a nyár kezdetéről mesél. Szent Jakab hava a nyár derekáról, a munkáról és a természet ajándékairól. Kisasszony hava pedig már magában hordozza a lassan közeledő változást. Ezek a régi nevek hidat képeznek múlt és jelen között. Miközben megőrizzük a néphagyomány értékeit, a gyermekek a saját élményeiken keresztül tapasztalhatják meg a természet közelségét.

Nálunk ez a természet lehet a homokozó homokja, a sározás öröme, a kert, a gyümölcsök íze, a nyári napsütés – és természetesen a Balaton hűsítő vize,

amely itt, Csopakon, szinte a mindennapi életünk része.

Így találkozik a régi és az új.

Szent Iván hava meghozta a nyarat, Szent Jakab hava egy kis pihenőt hozott, Kisasszony hava pedig újra megtöltötte élettel az óvodát.

A nyár pedig közben tele lett emlékekkel.

Emlék lett a teraszon való reggeli gyülekezés, a homokozás, a sározás, a közös mesék, a fonás és rajzolás, a finom gyümölcsök, a hűsítő italok, a Balaton hajjai, a családi nyári kalandok, a rögtönzött teraszi előadások – és még az a bizonyos defektes játékautó is, amelynek gumicseréjét olyan szakértelemmel hajtották végre kis „szerelőink”.

Ilyen a nyár az óvodában.

Kicsit mese, kicsit színház, kicsit kaland, kicsit balatoni vakáció – és nagyon sok játék.

Mert a hagyomány nemcsak az, amit a múltból öröközünk. Hanem az is, amit ma megélünk, megszereztünk, majd egyszer továbbadunk.

És miközben lassan búcsút intünk a nyárnak, már tudjuk: a gyermekek szívében tovább él majd mindaz, amit együtt átélünk.

Hiszen minden nyár egy kicsit mese.

És minden mese egyszer tovább mesélődik.

*Zsukné Peják Annamária
óvodapedagógus*

Óvodából iskolába

Szeptember, szeptember,
Nagy táska, kis ember.
Nemrég még óvodás,
Most büszke iskolás.

Csengő szól majd, hangosan,
Jön a szünet, biztosan.
De mi lesz, ha ebéd után
A kis ágyam keresem?

Nagy iskola, kicsi ember,
És mindenki szeret engem.
Megfognak a kezemet,
Kérdezik a nevemet.

Megmutatják szekrényemet,
És kapok egy szép új jelet.
Hű, de nagyok az osztályok!
És kedvesek a tanárok!

Tudom, hol a tornaterem,
Tesóm megmutatta nekem.
Ő már régen ide jár,
Nemsokára ballag már.

Jó tanítóm rám mosolyog,
Megkérdezi, most hogy vagyok.
Azt felelem: már nem félek,
Mert érzem, hogy szeretnek.

A vers szerzője: Boksay Györgyné
ny. tanítónő

A rajzot készítette: Tombor Balázs
építész

20
ÉVES AZ

OLASZRIZLING TANÖSVÉNY

2026. OKTÓBER 3., SZOMBAT 16.00 ÓRA

Helyszín:

**OLASZRIZLING TANÖSVÉNY (PETŐFI UTCA)
TAMÁS PINCE FELETTI PIHENŐ**

Szervezők:

Sáner János Kertbarát Kör
Paloznaki Szőlőhegy Egyesület

Egy kislány, egy törpeszamár és egy különleges balatoni küldetés

Nem mindennapi vándorokkal találkozhattak a Balaton-parton járók az elmúlt napokban. Egy **17 éves lány és hűséges négylábú társa, Foki, a törpeszamár indult útnak, hogy gyalogosan körbejárják a Balatont.** A különleges páros augusztus 24-én Balatonalmádiból rajtolt, és útjuk során Csopakra is érkeztek.

Bettina és Foki mintegy 215 kilométeres útja azonban nem csupán egy különleges balatoni kaland. A túra mögött az **„Ott vagyunk már?” Állatvédelmi Alapítvány** küldetése áll: szeretnék közelebb hozni az emberekhez az **állatvédelem és a felelős állattartás fontosságát**, valamint megmutatni, hogy a mentett állatok számára is van lehetőség szeretetteljes, boldog életre.

Az út egyik különlegessége éppen az, hogy itt nem a megtett kilométerek vagy a gyorsaság számít. Foki diktálja a tempót, így amikor pihenni szeretne, megállnak. A balatoni kör ezért legalább annyira szól az együtt töltött időről, a találkozásokról és az élményekről, mint magáról a túráról.

Útközben számos érdeklődővel és gyermekkel találkozhatnak. Bettina **szeretné a fiatalok figyelmét is**

felhívni arra, hogy egy állat befogadása nem néhány hétre vagy hónapra szóló döntés, hanem hosszú évekre vállalt felelősség. A tervek között ezért iskolai és később akár időszonthoni látogatások is szerepelnek, ahol Foki személyes jelenlétével segít átadni az állatvédelem üzenetét.

Csopaki látogatásuk is egy kedves állomása volt ennek a különleges útnak. A Balaton körül most egyre több helyen ismerhetik meg Bettina és Foki történetét, miközben ők lassan, a maguk tempójában haladnak tovább.

A balatoni kör számukra nem verseny. Sokkal inkább egy közös utazás, amelynek minden egyes állomása lehetőség arra, hogy találkozzanak az emberekkel, beszéljenek az állatokról, és egy kicsit közelebb hozzák egymáshoz az embereket és négylábú társaikat.

Csopakra mi is jó utat és sok szép találkozást kívánunk Bettinának és Fokinak a hátralévő kilométerekhez!

A csopaki szőlő

– érték, amit meg kell őriznünk

Beszélgetés Csiszár Péter hegybíróval a 2026-os év tapasztalatairól és a csopaki szőlők jövőjéről.

Csopak számára a szőlőtermelés, a borászat a település identitását alapjaiban meghatározó tevékenységek. A csopaki rizlinget senkinek nem kell bemutatni.

Milyennek látja a 2026-os év szőlőtermését?

Egy szóval összefoglalva katasztrofálisnak. Bár az év eleje jól indult, a bőséges téli csapadéknak köszönhetően megfelelő volt a talaj nedvessége a tőkék fejlődéséhez.

Ezt azután több hónapos aszály követte, ráadásul ez már a második súlyosan aszályos év volt. Most legalább egy évnyi csapadék hiányzik a talajból. Olyan gyenge vesszők nőttek idén, hogy elmaradt a csonkázás is.

Milyen termést eredményezett mindez?

A termés kifejezetten gyenge lett, a minősége sem túl jó. Az aszály miatt a savak elégték a szőlőszemekben, magas cukortartalmú, alacsony savtartalmú szőlő és must keletkezett így.

Lehet-e még jó bort készíteni ebből?

A borászok szaktudása kiváló, biztos vagyok benne, hogy a borok minősége megfelelő lesz, csak a mennyiség marad el a megszokottól.

Ennyi nehézség épp elég lenne.

Sajnos nem csak az aszály nehezíti a helyzetet. Az elmúlt egy-két hétben óriási seregély csapatok tizedelték meg az ültetvényeket, még jobban csökkentve a szüretelhető szőlő mennyiségét. A felvásárlási árak is inkább csökkentek, mint növekedtek volna.

Mi a helyzet az arany színű sárgasággal Csopakon?

Bár Magyarország huszonkét borvidékén mindenhol találkoztak vele, itt, Csopakon 2025-ben egy igazolt beteg tőkét találtunk. Ennek az volt a következmé-

nye, hogy Csopak és környéke szőlőültetvényei zárlat alá kerültek, kötelező volt rovarölő szerrel permetezni, ami tovább növelte a termesztés költségeit. Jó hír a sok rossz között, hogy úgy tűnik, a fertőzés nem terjedt tovább, egyelőre nincs több igazolt beteg tőke.

Hogyan folytatódik a védekezés ez ellen a pusztító betegség ellen?

Szeptember 15-én indulnak azok a felderítések, amelyeknek a célja felkutatni a tüneteket mutató szőlőtökéket. A hegyközség választmánya növényorvosokkal, növényvédelmi szakemberekkel végigjárja Csopak és környéke ültetvényeit, és megjelölik azokat a tőkéket, amelyek az arany színű sárgaság tüneteit mutatják. Nagyon fontos, hogy ezeket a tőkéket azonnal ki kell vágni!

Fontos tudni, hogy piros festékkel jelöljük meg a kivágandó növényeket, és a sorok elejére annyi piros pöttyöt festünk, ahány tüneteket mutató tőkét találtunk az adott sorban. Kérünk minden gazdát, hogy figyelje ezeket a jeleket, és haladéktalanul cselekedjen, semmisítse meg a megjelölt tőkét!

Valószínűleg nem tudunk mindenhová eljutni, éppen ezért minden gazdának elemi érdeke, hogy figyelje a saját növényeit, és ha tünetes tőkét talál, azonnal távolítsa el azt! Aki ezt elmulasztja, az a szomszédjának, és az egész közösségnek okoz súlyos károkat. Most az a feladatunk, hogy megőrizzük a sző-

lő kultúrát Csupak és környékén, és ezt csak közösen, összefogva, felelősen tudjuk megtenni!

A nehézségek fokozódnak, növekednek a költségek. Van-e bármilyen, ami biztathat bennünket a jövőre nézve?

Igen, a munkaerő szinte megfizethetetlen, a növényvédő szerek ára az inflációt meghaladó mértékben növekszik. De a borász az egyik legoptimistább ember, hiszen 20-30 évre tervez előre. Nem adjuk fel egykönnyen.

Milyennek látja a csopaki rizling jövőjét?

Az olaszrizling Csupak legjellegzetesebb szőlőfajtája, a hegyközség területének kb. 40%-án termesztik. Jó hír, hogy ez a fajta – úgy tapasztaljuk – jól tűri az aszályt, a többi fajtához képest magasabb terméshozamot produkált. Sőt, úgy tűnik, hogy jobban tolerálja az aranyszínű sárgaság fertőzést is. A kéfrankos, a rajnai rizling, a szürkebarát, a zweigelt vagy a chardonnay előbb betegednek meg, mint az olaszrizling. Persze, csak ha bizonyos mértékű a fertőzés, túl nagy nyomásnak már ez sem képes ellenállni.

Milyen az együttműködés a helyi gazdálkodókkal?

Azt kell mondanom, hogy más hegyközségekhez képest nagyon jó. A csopaki gazdák fegyelmezetten végrehajtják a hegyközség és növényvédelmi szakemberek utasításait. Én, mint hegybíró, szeretném megköszönni a hozzáállásukat, azt felelős viselkedést, ahogyan közreműködnek a szőlőink megóvásában. Mert csak így lehet.

Köszönjük a beszélgetést, reméljük, a következő évek hoznak majd egy kis enyhülést.

1000 kilométer sem akadály

Egy német család 1998 óta visszatérő vendége Csupaknak

Így emlékszik vissza Cordula és Thorsten Schiefer német házaspár első közös csopaki közös nyaralásukra:

„1998-ban gyerekekkel és barátokkal egy utazási iroda által foglaltunk szállást. A közvetítő egy apartmant bérelt nekünk Csupakon, hogy ott nyaraljunk. A magyar életmód, életvitel mindannyiunknak azonnal megtetszett. A következő években rokonok, barátok, gyerekek továbbra is velünk érkeztek Csupakra. Mindenki el volt ragadtatva a strandtól, annak ápolt környezetétől, az egészségügyi létesítményektől, a tisztaságtól.

A személyzet is azonnal a rendelkezésünkre állt (a nyelvi különbségek ellenére is). Megismertünk egy nagyon barátságos kapcsolattartót.

Összehasonlítva a németországi tavakkal, melyeket a kék algás fertőzések miatt gyakran lezárnak, a tiszta vízű Balaton is sok lehetőséget kínál.

A meleg, száraz klíma, a tó környékének levegője gyógyító erejével lehetővé teszi a feltöltődést a hideg, nedves hónapokra.

Amíg lehetőségünk van, hogy legyőzzük a lakhelyünk és Csupak közötti 1000 kilométernyi távolságot, örömmel maradunk Csupak törzsvendégei.”

TÓPARTI KONYHA

ÚJ SZOLGÁLTATÁSSAL BŐVÜL KÍNÁLATUNK!

A RENDSZERES, KÖZÉTKEZTETÉS RÉSZÉKÉNT
BIZTOSÍTOTT „A” MENÜ MELLETT

**2026. SZEPTEMBER 14-TŐL
EMELT MINŐSÉGŰ „B” MENÜ IS RENDELHETŐ!**

EGYSZER HASZNÁLATOS, ELDOBHATÓ
EDÉNYZETBEN KERÜL TÁLALÁSRA, ÍGY
NEM SZÜKSÉGES ÉTHORDÓ.

**RENDELÉS: HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG
KISZÁLLÍTÁSSAL VAGY
HELYSZÍNI ÁTVÉTELEL**

ELÉRHETŐSÉGEK:

8229 CSOPAK,
SPORT U. 9.

+36 20 229 2888

ELELMEZES@CSOPAK.HU

[CSOPAK.HU/CSOPAK/INT
EZMENYEK/ELELMEZES](https://csopak.hu/csopak/int-ezmenyek/elelmezes)

**ÉTLAP ÉS TOVÁBBI
RÉSZLETEK: CSOPAK
HONLAPJÁN ÉS A
TÓPARTI KONYHÁN.**

Szőlős-mustáros csirkecomb diós krumpliágyon

Szerencsére még élvezhetjük az indián nyár kellemes napjait – reméljük, minél tovább! A piacokon ránk mosolygó szőlő és dió azonban már a közelgő őszi ízeit idézi. Ez a két alapanyag egy kis mustárral és fehérborral kiegészítve különleges, mégis könnyed, kora őszi hangulatú vacsorává áll össze.

Hozzávalók 4 személyre

A diós krumpliágyhoz

- 75 dkg burgonya
- 1 nagy fej lilahagyma
- 5 gerezd fokhagyma
- 25 dkg szőlő
- 1 marék dió (bél)
- 2 ek mustár
- 1 dl fehérbor (száraz)
- só ízlés szerint (a burgonya főzéséhez)
- 1 ek olívaolaj (a tepszi kikenéséhez)

A csirkecombhoz

- 4 db csirkecomb
- 4 ek libazsír
- só ízlés szerint
- bors ízlés szerint

A krumplit megpucoljuk és kisebb kockákra vágva, sós vízben félpuhára főzzük.

A süttöt előmelegítjük 220 fokra (légkeverésen).

A hagymákat megpucoljuk, a lilahagymát 8 részre vágjuk.

Egy nagyobb jénai tálat kikenünk olívaolajjal, majd beleöntjük az előfőzött, sózott-borsozott krumplikockákat, a hagymagerezdeket, a diót és a szőlőt.

Megöntözzük az egészet a bor és a mustár keverékével.

A combokat sózzuk, borsozzuk és a diós-szőlős-krumplis keverékre rendezzük őket, majd mindegyiket megkenjük 1-1 kanál libazsírral.

Alufólia alatt kb. 50 percig sütjük a combokat, végül 10-15 perc alatt fólia nélkül ropogósra pirítjuk a bőrüket.

Szilvás-mandulás sütemény

Ha csak egy szilvás süteményt készítesz el ősszel, ez legyen az!

A szeptember egyik igazi kedvence a szilva: édes, zamatos, és ilyenkor kerül igazán a szezon közepontjába. A fahéjas szilva, a ropogós mandula és az omlós tészta együtt igazi őszi, házas desszert, amihez jól esik egy csésze kávé vagy tea. Egyszerű, mégis különleges – pont amire egy kellemes szeptemberi délutánon vágyunk.

Hozzávalók:

- 10 db szilva
- 1 evőkanál citromlé
- 1,5 evőkanál cukor
- 100 g liszt
- 30 g mandulaliszt
- 1 teáskanál sütőpor
- 1 csipet só
- 1 teáskanál reszelt citromhéj
- 200 g cukor
- 110 g vaj
- 2 db tojás
- 1 teáskanál vaníliakivonat
- 30 g szeletelt mandula

Elkészítés:

A szilvát mossuk meg, vágjuk félbe, szedjük ki a magját. Melegítsük elő a süttöt 180 fokra. Vajazzunk ki egy 23 centi átmérőjű torta- vagy piteformát.

A félbevágott szilvákat keverjük össze a citromlével és a másfél evőkanál cukorral. Tegyük félre.

Egy tálban keverjük össze az átszitált lisztet, a mandulalisztet, a sütőport, a sót és a citromhéjat. Egy másik tálban keverjük habosra a puha vajat a cukorral. Adjuk hozzá a tojást és a vaníliakivonatot, keverjük alaposan össze. Forgassuk hozzá a száraz hozzávalókat is, keverjük csomómentesre a tésztát. Kanalazzuk a tésztát az előkészített formába. A szilvákat tegyük a vágott felükkel lefelé a tésztára,

hagyjunk köztük egy kis helyet. Szórjuk a tészta tetejére a szeletelt mandulát. Toljuk a sütőbe, nagyjából 50-60 percig süssük. Hagyjuk teljesen kihűlni, mielőtt szeletelnénk.

Tipp: a süteményt többféleképpen is feldobhatod, például fahéjat is ke-

verhetsz a tésztájába, az illata garantáltan belengi majd a konyhát, tálalásnál pedig kínálhatsz mellé tejszínhabot vagy vaníliafagyit. Ha pedig nincs kéznél szilva, próbáld ki barackkal, úgy is isteni lesz.

KÖZÖSEN

a zöldebb Csopakért

Csopak természeti értékei a közös kincsünk.

A klímaváltozás hatásait már mi is nap mint nap érezzük:

forróbb nyarak, aszályos időszakok, egyre kevesebb árnyékos hely.

Ezért faültetési akciótervet dolgozunk ki – és számítunk az Ön véleményére!

A fák hűsítene, tisztítják a levegőt, megtartják a vizet, és élhetőbbé teszik a településünket – most és a jövő generációi számára.

AZ ÖN VÉLEMÉNYE IS SZÁMÍT!

Mondja el, hova és milyen közterületre javasolna fát Csopakon!

- utcák, terek, parkok, játszóterek, iskola környéke, járdaszegélyek stb.
- milyen fákat látna szívesen?
- vannak-e árnyék nélküli, forró pontok a környezetében?

Minden javaslat segít abban, hogy a lehető legjobb helyekre kerüljenek fák településünkön.

Természetesen a közművek ellenőrzését követően tudjuk majd a végleges helyszíneket és ültetési tervet összeállítani.

TISZTELJÜK ÉS ÓVJUK FÁINKAT!

Sajnos előfordult, hogy fákat permeteztek ki, kilocsoltak vagy kivágtak, mert valaki a panorámáját vagy a „szabad kilátást” fontosabbnak tartotta. Ez nagyon elszomorító – és mindannyiunk kárára van.

A fák nem akadályok, hanem értékek!

FOGADJ ÖRÖKBE EGY FÁT A HÁZAD ELŐTT!

Közösen gondolkodunk, közösen cselekszünk! Egy konstrukciót kívánunk kidolgozni, amelynek keretében:

- Ön igényelheti, hogy egy fát ültessünk el a háza előtti közterületre.
- Az önkormányzat biztosítja és elülteti a fát.
- Az első évben a kérelmező felelőssége a fa gondozása (locsolás, ápolás).

Fontos számunkra, hogy a fák értéket teremtsenek, ne veszélyeztessék mások biztonságát és örömét. Kérjük, ne károsítsuk, ne permetezzük ki a közterületi fákat, hogy együtt élvezhessük az árnyékukat és szépségüket!

VÉLEMÉNYÉT, JAVASLATÁT KÜLDJE EL OKTÓBER 15-IG!

marketing@csopak.hu

Közösen ültetjük, közösen építjük Csopak jövőjét! ♡

Miért sárga a fű a csopaki strandon?

Van, amit a leggondosabb ápolás sem képes ellensúlyozni. A tartós hőstressz és a strand mindennapos intenzív használata – ahogy több ezer ember sétál, pihen, napozik a fűvön – olyan mértékben veszi igénybe a gyepet, hogy az már nem képes megfelelően regenerálódni, zöldülni. Hiába locsoljuk rendszeresen.

A tartós hőségben ugyanis nemcsak a levegő, hanem a talaj is erősen felmelegszik. Romlik a gyökérzet működése, miközben nő a növény párologtatása és vízigénye. Vagyis egy ponton túl már az öntözés sem képes teljesen ellensúlyozni a hőség okozta terhelést.

A klímaváltozás hatása már a legszűkebb környezetünkben is jelen van, ha akarjuk, ha nem. Ami korábban elegendő volt, az ilyen szélsőséges körülmények között már nem feltétlenül az.

És talán ilyenkor a megértés is fontos. Vendégeinktől is azt kérjük, hogy amikor egy-egy kisárgult területet látnak, ne feltétlenül az elmaradt gondozást lássák benne. Munkatársaink minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy a strand szép és ápoltság legyen. De vannak természeti folyamatok, amelyeket a leggondosabb munkával sem tudunk teljesen felülni.

A klímaváltozás következményei már nem valahol a távoli jövőben jelentkeznek. Itt vannak velünk: a kiszáradó talajban, a szőlőinken, a növényeinken – és most éppen a strand fűvén is.

Talán érdemes azon is elgondolkodnunk, mennyire fenntarthatók a megszokott elvárásaink, mit várhatunk el a környezetünktől – és mi az, ami rajtunk múlik.

*Ambrus Tibor
polgármester*

A klímaváltozás lelki hatásai

Az idei rendkívül meleg és száraz év sokakat megviselt. Növényeket, állatokat, és minket, embereket egyaránt. Ráadásul ez már sorozatban a sokadik száraz és forró esztendő, lassan mindenkinek el kell fogadnia, hogy ez bizony már a klímaváltozás maga. Cikkünkben azt próbáljuk meg

tőss emelkedése is. A trauma hatása gyakran egy éven túl is kitart, azonban azok között, akik több természeti katasztrófát éltek át, vagy tartósan voltak kitéve az extrém időjárásnak, családtagokat veszítettek el, elpusztult az otthonuk, megsérültek ez akár egy életre szóló, feldolgozhatatlan ta-

vények, a termés nagy részét elviszi az aszály, a szabadon tartott állatok elhullanak a legelők kiszáradása miatt, ez anyagilag ellehetetleníti a gazdálkodót, veszélybe sodorja a családja egzisztenciáját. Súlyos esetben mindez – az egzisztenciális szorongás mellett – éhezéshez, erőszakhoz, humanitárius katasztrófákhoz vezethet.

Egyre többekben tudatosul, hogy a klímaváltozás valós veszélyt jelent, elsősorban a természeti katasztrófákkal és szélsőséges időjárással érintett területeken, de ott is, ahol még kevésbé vagy egyáltalán nem tapasztalhatók az éghajlatváltozás jelei. Az elmúlt években a klímaváltozás „téma” lett a médiában és ma már kevesen vannak, akik egyáltalán nem hallottak róla. A klímaszorongással érintettek száma világszerte dinamikusan növekszik, az érintett helyeken élők és a fiatalok körében drasztikus mértékben. A köznyelvben a klímaszorongás kifejezés tekinthető egyfajta ernyőnek, ami a klímaváltozással kapcsolatos érzések széles spektrumát fedi le, a félelem árnyalatait a szorongástól a rettegésig, és jellemzően ide tartoznak a tehetetlenség, bizonytalanság, reménytelenség, a szomorúság, illetve főként a fiatalabb generációknál a csalódottság, kilátástalanság, és a harag is.

A pszichológia a klíma- vagy öko-distresszt (a klímaszorongással szemben előnyben részesített kifejezés) nem feltétlenül tekinti rendellenességnek, sokkal inkább egy normális, racionális válasznak egy valós fenyegetésre, és így nem is tekinti gyógyítandó betegségnek, sokkal inkább egy adaptív mentális, érzelmi és/vagy szomatikus válasznak a bolygó egészségi állapotára.

A klímaszorongást mérő egyik skála (Caroline Hickman, 2020) öt

körüljárni, hogy milyen egyértelmű, és milyen kevésbé látható jelei vannak a klímaváltozásnak, hogyan hat a mentális egészségünkre.

Ha már bekövetkezik egy természeti katasztrófa – pl. árvíz, vihar, bozót- és erdőtűz, hőhullám – annak a mentális egészségre gyakorolt hatásáról rendelkezésre állnak vizsgálatok, tapasztalatok. Ilyen események a klímaváltozás előtt is történtek, azonban ezek gyakorisága és súlyossága, illetve az érintettek (áldozatok és túlélők, mentésben részt vevők) száma folyamatosan nő. A túlélők 30, de akár 60%-a a tragédiák után 1-3 hónappal is beszámolt a poszttraumatikus stressz szindróma (PTSD) tüneteiről. Ez együtt járhat szorongással, depresszióval, fokozódó alkohol- és droghasználattal, és megfigyelhető az öngyilkosságok arányának jelen-

pasztalat marad. A mentális és fizikai egészség szorosan összefügg egymással, így a túlélők jobban ki vannak téve gyakorlatilag bármilyen betegségnek az immunrendszer meggyengülése miatt, és gyakoribbak náluk a krónikus betegségek is.

A közvetett hatások közé soroljuk a természeti környezet átalakulásából, az ökológiai, kulturális és anyagi veszteségekből származó hatásokat, mint például az elsivatagosodás, aszályok, folyók kiszáradása, erdők kivágása, élőhelyek eltűnése. Mindezek miatt emberek veszíthetik el az otthonukat, a megélhetésüket. Például a mezőgazdaságból élők, farmerek kiemelten érintettek, különösen, ha több generáció éltek ugyanazon a helyen, végezték ugyanazt a tevékenységet.

A felmelegedés miatt már nem természetiek a megszokott nö-

szintet különböztet meg az enyhétől a közepes, a jelentős, a súlyos és a kritikus szintig:

Amikor az emberek először ismerkednek meg az éghajlatváltozással, hajlamosak az **enyhébb** fokozaton kezdeni. A zaklatottság érzései átmeneti jellegűek lehetnek és reagálhatnak a (talán megalapozatlan) megnyugtatóra, az optimizmusra és a másokba vetett reményre összpontosítanak. Ahogy egyre tájékozottabbá és tudatosabbá válnak az emberek gyakrabban válnak zaklatottá, kételkedővé „mások” cselekvőképességében. **Közepes** mértékű szorongás érezve némi életmódváltásra is hajlamosak lehetnek. Ha tovább fokozódik a szorongás, **jelentős** mértékűvé válhat. Ezen a szinten minimális a védekezés a szorongással szemben, nehezebb a szorongás enyhítése, büntudat és szégyenérzet léphet fel.

Néha az emberek hirtelen és megdöbbenő módon ébrednek rá, és a viszonylag tudatlan állapotból gyorsan váltanak súlyos vagy kritikus állapotba, ami általában pszichológiai válsághoz vezet. A válságot a meglévő hiedelmek, biztosítékok, a többi emberbe és általában a világba vetett bizalom összeomlása kísérik.

A súlyos szorongást tolakódó gondolatok kísérhetik (az emberi kihalástól való félelem, nem hisz mások gondoskodó képességében, fél, hogy képtelen lesz dolgozni), az alvási ritmus felborul, az egyén küzd a pihenésért.

Kritikus esetben öngyilkossági gondolatok jelenhetnek meg. A személyes elveszíti a biztonság érzését.

A klímaszorongást tehát nem lehet elég komolyan venni, tekintettel arra, hogy komoly krízis lehet az eredménye annak, ha valaki nem talál egy támogató közeget, ahol legalább nem egyedül küzd vele. Ez ma még nem olyan egyszerű, tekintettel arra, hogy a

társadalom nagy része még mindig tagadásban él, és ha valakinek az ismeretségi körében, környezetében kifejezetten a klímaszkeptikusok dominálnak, akik „klímahisztné” minősítik a klímaszorongást, tovább súlyosbíthatja a helyzetet.

Habár általában nem könnyű szembesülni a klímakrízissel és annak életünkre gyakorolt hatásával, bizonyos körülmények sebezhetőbbé tesznek:

- Támogató hálózat hiánya, amikor valaki egyedül van a gondolataival, érzéseivel
- Ha valaki már eleve nem érzik magát hatékornak az életében
- Meglévő mentális problémák (különösen a szorongásos zavarok vagy depresszió)
- A klímakatasztrófa szempontjából sebezhető területeken élők, akik már most fenyegetettségben élnek vagy átéltek egy természeti katasztrófát
- Gyermekvállaláson gondolkodók
- Frontvonalban dolgozók

A társadalom egyes csoportjait ugyancsak súlyosabban érintik a klímakrízis mentális egészségre gyakorolt hatásai:

- A nők, a gyermekek és idősek sokkal sebezhetőbbek katasztrófákban (gyermekek esetében a tapasztalat, a trauma mélyebbre megy, hajlamosabbak PTSD kialakulására)
- Marginalizált rétegek, hátrányos helyzetűek (szegénység, más-ság, krónikus betegséggel vagy fizikai korlátokkal élők)
- Az extrém időjárási események átélei
- Tudósok, kutatók, szakemberek, újságírók, akik sokkal jobban látják, hogy mi zajlik és mi vár ránk
- Erős „természeti identitással” rendelkezők – akik mélyen azonosulnak a természettel

A klímapszichológia kiemelt célja az is, hogy támogatást és eszközöket biztosítson a leginkább

érintetteknek. Ide tartoznak azok, akik olyan helyeken élnek, ahol a klímaváltozás hatása már egyértelmű, nem egy jövőbeni fenyegetés.

Nem könnyű terep, hiszen mindenki érintett a szorongást, aggodalmat okozó változásokban, azok is, akik segíteni próbálnak. Senki nem maradhat kívülálló.

A klíma-informált terápia célja (legyen az egyéni vagy csoportos) nem az, hogy az érintettek ne érezzék a nehéz érzéseiket és nem is törekszik az aggodalmak, félelmek, a reménytelenség eltüntetésére, ehelyett validálja, jogosnak ismeri el ezeket. Abban tud segíteni, hogy kapcsolódjunk ezekhez az érzésekhez, képesek legyünk elviselni és kezelni ezeket, hogy felszabaduljanak az energiáink a cselekvésre. És talán ez a lényeg: az érzéseink ne bénítsanak le, sokkal inkább cselekvésre, változtatásra ösztönözzenek!

Fontos eszköz az ismeretterjesztés, a pszichoedukáció, melynek célja, hogy az emberek értsék, mi zajlik bennük és a környezetükben.

Ennek során minél szélesebb körben szükséges informálni az embereket, segítséget nyújtani, technikákat adni az érzelmszabályozáshoz, a pszichés reziliencia fejlesztéséhez. Központi helyet foglal el ebben a tevékenységben a gyerekek, a fiatalok, illetve a szülők és pedagógusok támogatása.

Ha tehát a kedves olvasó úgy érzi, lelkiileg is megviselte az elmúlt nyár, szorongást vagy veszteséget érez a megállíthatatlan változások miatt, valószínűleg a klímagyász, klímaszorongás állapotában van. Elengedhetetlen, hogy foglalkozzunk ezekkel az érzésekkel, ne legyintsünk rájuk, mert annak súlyos következményei lehetnek. Használjuk inkább azokat arra, hogy változásra, alkalmazkodásra motiváljanak bennünket!

Csopaki mesék:

Sári és az őszi csillagos ég

Szeptember. Csopakon javában tart a szüret. Sári egész délután a szüleivel és a szomszédokkal szedte a szőlőt a domboldali kis szőlőben, a keze egészen ragacsos lett az édes nedűtől és a levegőben is érezni lehetett a must jellegzetes illatát. Estére elfáradt, de amikor besötétedett, mégsem tudott ellenállni a kísértésnek: kiszökött a kertbe, hogy megnézzze, milyen az égbolt.

A nappalok már rövidebbek voltak, mint nyáron, a levegő kellemesen hűvös, és a fűben harmat csillogott a teraszról kiszűrődő fényben. Bumbi lomhán baktatott Sári mellett, orrával felfelé szimatolva.

Sári leült a kerti padra, és felnézett. Az ég most másképp festett, mint egy hónappal korábban.

– Jó estét, Sári! – szólalt meg a jól ismert, meleg hang.

– Jó estét, Vénusz! – integetett Sári. – Furcsa, de mintha most kevesebb fényes csillagot látnék, mint nyáron.

– Éles szemed van! – nevetett Vénusz. – Összel valóban csendesebb az égbolt, kevesebb rajta a nagyon fényes csillag. De épp ezért ilyenkor jobban látszanak a nagy alakzatok, a csillagképek formája. Szeretnéd, ha megmutatnám az őszi ég két leg szebb szereplőjét?

– Nagyon szeretném! – bólogatott lelkesen Sári.

– Nézz fel magasán, majdnem a fejed fölé! – kezdte Vénusz. – Látsz ott négy közepesen fényes csillagot, amelyek egy nagy, majdnem szabályos négyzetet rajzolnak ki az égre?

Sári hosszan kereste, és aztán csakugyan megpillantotta: négy csillag valóban egy nagy négyszöget formázott, mint egy óriási, láthatatlan kapu.

– Megvan! – kiáltott fel. – Tényleg olyan, mint egy négyzet!

– Ezt hívják a Pegazus nagy négyyszögének – mondta Vénusz. – Ez a Pegazus csillagkép törzse. A görög mítoszban Pegazus egy szárnyas ló volt, aki a Medúza nevű szörny véréből született, miután Perszeusz hős legyőzte őt. Pegazus aztán az égre repült, és ott lett belőle csillagkép: örökre vágtat a csillagok között, kiterjesztett szárnyakkal.

– Egy repülő ló! – csodálkozott Sári. – És a lábai is látszanak?

– A négyyszögből csillagsorok indulnak kifelé, mintha lábak vagy nyak lenne – felelte Vénusz. – Bár a régi képeken Pegazust gyakran csak a felsőtestével rajzolták az égre, mintha fejjel lefelé úszna a csillagok tengerében.

Sári próbálta elképzelni a hatalmas, szárnyas állatot, ahogy a feje búbja felett vágtat.

– És mi van a négyyszög mellett? – kérdezte. – Látsz ott kiinduló csillagsort is.

– Kiváló megfigyelés! – dicsérte meg Vénusz. – A négyyszög egyik sarkából induló csillagsor már nem Pegazushoz, hanem a szomszédjához, Andromédához tartozik. Ismered a történetét?

– Nem – rázta a fejét Sári. – Elmeséled?

– Andromeda egy etiópai királylány volt – mesélte Vénusz. – Az édesanyja, Kassiopeia egyszer el-

szólta magát, és azt mondta, ő szebb, mint a tenger nimfái. Ez annyira felbőszítette a tenger istenét, Poszeidont, hogy büntetésül egy szörnyet küldött a partra, és Andromédát egy sziklához láncolták áldozatul, hogy megmentsék tőle a várost.

– Ez nagyon durva történet! – szörnyülködött Sári.
– Így igaz – bólintott Vénusz –, de szerencsére arra repült Perszeusz, éppen a szárnyas Pegazuson, miután legyőzte Medúzát. Meglátta a láncra vert Andromédát, megküzdött a tengeri szörnyvel, és kiszabadította a lányt. Végül egymásba szerettek, és összeházasodtak. Az istenek végül mindkettőjüket, sőt egész családjukat az égre helyezték: ott van Andromeda, Perszeusz, Pegazus, Kassiopeia és Kepheusz király is, egymás közelében, mintha egy nagy családi kép elevenedne meg csillagokból.

Sári elgondolkodva nézte az eget, ahogy megpróbálta felfedezni a családtagokat a csillagok között.
– Vénusz, van még valami különleges az Andromedánál? Emlékszem, hogy erről már hallottam valamit apától.

– Nagyon jó, hogy kérdezed! – felelte Vénusz büszkén. – Andromeda csillagsora mentén, ha nagyon sötét van és éles a szemed, halvány, ködös foltocskát is találhatsz. Ez az Andromeda-köd, vagy ahogy a csillagászok ma már pontosabban hívják: az Andromeda-galaxis.

– Galaxis? Az nem olyan, mint a mi Tejútrendszerünk?

– Pontosan az! – felelte Vénusz. – Az Andromeda-galaxis a mi Tejútrendszerünk legközelebbi nagy szomszédja, egy másik, önálló csillagváros, amelyben szintén több száz milliárd csillag ragyog. Olyan messze van, hogy a fénye, amit ma esténként látsz, körülbelül két és fél millió évvel ezelőtt indult el onnan.

Sári levegőt sem mert venni.

– Két és fél millió éve? Az iszonyú régen volt!

– Bizony – bólintott Vénusz. – Amikor arra a halvány foltra nézel, valójában a múltba látsz vissza: azt a fényt látod, ami akkor indult útnak, amikor az őseitek még csak az első lépéseikkel ismerkedtek. És ez az egyetlen olyan távoli galaxis, amelyet szabad szemmel, távcső nélkül is megpillanthatsz az égen.

– Ez a leghosszabb utazás, amiről valaha hallottam! – suttogta Sári ámulva.

– Az őszi ég csendesebb, mint a nyári, igaz – mondta Vénusz –, de ez a csend engedi, hogy a nagy, régi történeteket és a nagyon messzi, ős fényeket is észrevedd. Nyáron a fényes csillagok kápráztatnak el, ősszel viszont a nagy alakzatok és a mélység tárul fel előtted.

Sári hosszan hallgatott, próbálta egyszerre látni a Pegazus négyszögét, Andromeda csillagsorát és azt a parányi, halvány foltocskát is, ami valójában egy egész másik galaxis.

– Köszönöm, Vénusz! – mondta végül halkán. – Most már tudom, hogy amikor felnézek az őszi égre, nemcsak egy repülő lovat és egy megmentett királylányt látok, hanem egy másik csillagvárost is, valahol nagyon-nagyon messze.

– Ez a csillagászat szépsége – felelte Vénusz gyengéden. – Minden éjszaka, amikor felnézel, egyszerre látsz régi történeteket és mérhetetlen távolságokat. És most menj be, mert holnap korán kell kelned, folytatni a szüretet!

Sári még egy utolsó pillantást vetett a Pegazus négyszögére és a mellette derengő halvány kis foltra, aztán Bumbival együtt visszaindult a házba. Éjjel egy szárnyas lovon repülő hercegkisasszonyról álmodott, aki egyenesen egy távoli, csillagokból épült város felé tartott.

Írta: dr. Jámbor Eszter

www.szulokaboldalon.hu www.5tornacsuka.hu

Grafika: Tombor Balázs

www.instagram.com/tomborbalazs9/

Rövid hírek

Keresztrejtvény

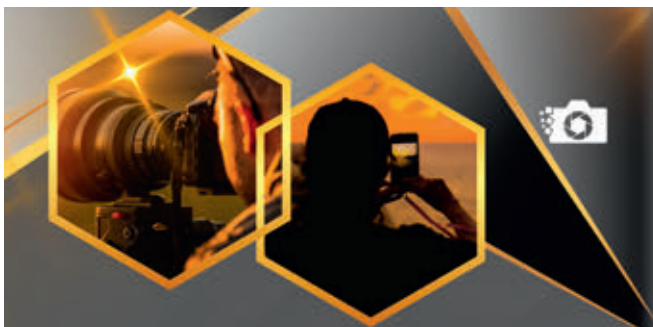
Szeptember havi rejtvényünk egy vesszor.

Gyászír

Pohl Dömötör
életének 79. évében
hunyt el.

*Öszinte részvétünk a
gyászoló családnak!*

	FRANCIA AUTÓKILÉZÉS	HERCEGNŐ A DON CARLOS CÍMŰ OPERÁBAN	A MÉLYBE	A KÁJHIM VEGYRELE ... 69; SÖT VIZSKIMÁRKA	ZÁSZLÓT AB- LAKON AT AZ UTCÁRA TOL TÁRGYRAG	ZSÍRADÉK, LÁNGOS SÜL BENNE	ILYEN SZÓ A PANASZ SZAVAI	BELGA AUTÓKILÉZÉS VLÁGRÉSZI	ERKÉLY
MEGFERTÉS, 1. RÉSZ									K
"REPÜLŐ CSÉSZEALF" KUKA BELSŐ RÉSZE!	KÉSZ DOLGOZA- TOT A TANÁR- NAK ODANYÚJT MEGFERTÉS, 2. RÉSZ				MADÁRTOLL, TÁRGYRAG VITKÁNI PÁ- PAI PALOTA				
		ÖKÖR, RÉGESEN PINCÉR VISZI RAJTA A POHARAT						KECEL MÁTÁRAI ... ÉS BOLEK; HAJZFILM- HOSÚK	
			GALLON, RÖV.				MAJNA ... HAWAII-SZIGET TEKIVULKÁN RÉSZESRAG, NAK PÁRJÁ		
ILYEN TÉSZ TA KELL A FÁNKHOZ ÖSERDEI KÜ- SZONÓVÉNY			A VILÁGHÁLÓ RÖVID NEVE	SAKMINKÁS- TANULÓ RÉGIS NEVE 12 ÓRA (2 SZÓ)					
MÉTER, RÖV.	PORTUGÁL AUTÓKILÉZÉS	FOCIT HOMLOK- KAL A FÖLDRE IRÁNYÍT A KÖS CSILLÁG- KÉP LÁT. NEVE				SZÍNÉSZ (ANDRÁS) ... BÉREK; FÉKETE I. HÓ			A KÉN VEGYRELE KIHÉRT, BARÁT- SÁGTALAN
				SZÉMEVEL ÉRZÉKEL RENDEN, NA DIVATOS SZÓVAL			DÉL-KOREAI AUTÓMÁRKA TELEFON, RÖV.		
TÁGAS HÍLY, KOFÁK ÁRULNAK ITT IDŐSZAK, KORSZAK			ARRÓL A HÍLYRŐL, VÁ- LASZTERDÖNS NÉHÁNY RÁZÓI				DÉLKELET, RÖV. GYERREK- KÖSZÖNÉS		
A NIKKEL VEGYRELE					PILLANGÓ, KÜLTÖEN S, RÓMAI SZÁMMAL				
LENTIN FOLYIK KERESZTÜL									!
	E								

**Fotózzunk egész évben
Csopak naptárához!**

A nyár különösen sok témát kínál:
a Balaton hangulata, naplementék
vagy Csopak természeti szépségei
mind helyet kaphatnak
a naptárban.

Örökítsük meg azokat
a pillanatok, amelyek számunkra
Csopakot jelentik!

IMPRESSZUM

Csopaki Hírek (ISSN 2063-5206) - Csopak Község Önkormányzatának közéleti havilapja
Szerkesztő: Ambrus Tibor
Lapterv: Zachar István - Tördelés: Kiss Csaba
E havi számunkban megjelent néhány kép ízelítő a naptárfotó pályázatra érkezett fotókból.
Nyomda: Tradeorg Nyomda Kft., Balatonfűzfő-gyártelep
Szerkesztőség/hirdetésfelvétel: 8229 Csopak, Polgármesteri Hivatal, Petőfi S. u. 2.
Telefon: 87/799-100 e-mail: marketing@csopak.hu

Az újságban közzétett cikkek, fotóművészeti alkotások, egyéb szerzői művek csak a szerző, illetve a szerkesztő írásbeli engedélyével többszörözhetők, közzétételük a nyilvánosság felé, tehetők nyilvánosság számára hozzáférhetővé a sajtóban [Szt. 36. § (2)]. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti tiltó nyilatkozatnak minősül.

Lapzárta: minden hónap 5.

Partnereink:

